

Les **67** propostes del Consell Municipal d'Immigració de Barcelona

Propostes per afavorir la inclusió
de les persones immigrades
dins el marc de la llei d'estrangeria

Juliol 2014

Ajuntament de
Barcelona

CONSELL MUNICIPAL D'IMMIGRACIÓ DE BARCELONA

Presidència

Ima. Maite Fandos i Payà,
Quart Tinent d'alcalde de l'Àrea de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports,
Ajuntament de Barcelona.

Vicepresidència Primera

Sra. Carmen R. Bermúdez Bonilla
(Asociación Casal Colombiano ASOCASCOL)

Vicepresidència Segona

Sr. Miquel Esteve Brignardelli,
Comissionat d'Immigració i Acció comunitària

Secretària

Sílvia Serra Aranda

Suport tècnic

Alèxia Ballabriga i Fusta

Coordinació tècnica del document:

Pepa Gutiérrez Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona

Redactors en representació de les entitats:

Maria Elena Aguilar	AMIC - UGT
Concha Par	Associació Salut i Família
Elisabet Ureña	Càritas Diocesana de Barcelona
Maria Helena Bedoya	CCOO Catalunya - MIGRACIONS
Gerard Català	Creu Roja
Raquel Prado	Fundació FICAT
Aitana Fernández	Red Solidària Barcelona
Josep Granados	SOS Racisme (i en nom de la FAVB, Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona)

INDEX

INTRODUCCIÓ	pàg. 5
PRIMERA PART	
RECULL DE PROPOSTES	pàg. 8
QUADRE RESUM (ACTORS IMPLICATS I PROPOSTES)	pàg. 21
SEGONA PART	
PREÀMBUL	pàg. 23
PROPOSTES DESENVOLUPADES	pàg. 27
1. Accés a la regularitat	pàg. 27
1.1. Arrelament	pàg. 28
1.2. Doble imposició en l'emissió d'informes	pàg. 31
1.3. Deutes en matèria tributària	pàg. 32
1.4. Protecció de menors dins la unitat familiar	pàg. 33
1.5. Unitat familiar	pàg. 34
1.6. Registre estatal de parelles de fet	pàg. 37
2. Renovació de les autoritzacions de residència temporal i treball per compte aliè	pàg. 39
3. Modificacions de circumstàncies excepcionals i autoritzacions de residència i de residència i treball	pàg. 43
3.1. De l'accés de la situació de residència per circumstàncies excepcionals a la situació de residència i treball	pàg. 44
3.2. Concreció dels requisits exigits per l'emissió de l'informe positiu de la CA sobre l'esforç d'integració	pàg. 47
3.3. Doble repercussió respecte a les taxes que graven l'emissió de l'informe positiu de l'esforç d'integració	pàg. 49
3.4. De l'accés de la situació de residència per circumstàncies excepcionals a la situació de residència i residència i treball. Existència d'antecedents penals	pàg. 50
4. Denegació de permisos de llarga durada	pàg. 51
4.1. Autoritzacions de llarga durada	pàg. 52
4.2. Familiars reagrupats dels residents de llarga durada	pàg. 55
5. Persones indocumentades	pàg. 56
5.1. De l'accés a la cèdula d'inscripció	pàg. 57
5.2. De l'accés a la cèdula d'inscripció a persones que han passat per centres penitenciaris	pàg. 59
5.3. Facilitar l'accés a la sanitat pública	pàg. 60
5.4. De la possibilitat de realitzar empadronaments sense domicili fix	pàg. 61
5.5. Elaboració d'informes d'estrangeria	pàg. 63
6. Accés a l'autorització de residència i/o treball temporal dels menors i joves estrangers	pàg. 64
6.1. Autorització de treball per a menors estrangers no acompanyats	pàg. 65
6.2. Activitats de voluntariat i contribució al manteniment familiar de joves estrangers	pàg. 67
6.3. Protocol d'acollida als menors estrangers no acompanyats: no criminalització	pàg. 70
6.4. Sobre l'expulsió administrativa de menors i joves penats	pàg. 73
7. Criminalització de conductes atípiques i recomanacions del Defensor del Pueblo quant a les identifications ètniques o racials	pàg. 75
7.1. Sobre les detencions per conductes lleus	pàg. 76
7.2. Sobre les identifications i detencions per perfil ètnic	pàg. 78
7.3. Sobre els centres d'internament d'estrangers (CIE)	pàg. 80
7.4. Sobre la substitució de les condemnes per expulsió	pàg. 81
8. Ciutadans comunitaris i els seus familiars	pàg. 82
8.1. Ciutadans comunitaris	pàg. 83
8.2. Familiars de ciutadans comunitaris	pàg. 85
8.3. Família i dret a l'assistència sanitària	pàg. 86
ANNEX	pàg. 87

L'objectiu d'aquest document és presentar 67 propostes concretes en el marc normatiu vigent, per tal de facilitar la superació dels impediments en la tramitació dels expedients d'estrangeria, que poden portar moltes persones a situacions d'**irregularitat sobrevinguda o la impossibilitat d'accés a la regularització.**

El 12 de desembre de 2013, en el marc del Plenari del Consell Municipal d'Immigració de Barcelona, es va aprovar un comunicat de denúncia de la greu situació d'indefensió que comporta l'aplicació de la Llei d'estrangeria vigent a moltes persones i moltes famílies estrangeres pel que fa al manteniment de la seva situació administrativa regular, o per accedir-hi, en el cas d'aquelles persones que es troben en situació irregular.

També es va acordar organitzar un grup de treball en l'àmbit d'estrangeria amb nou experts juristes (majoritàriament d'entitats membres del Consell) per tal d'analitzar quines són les actuals limitacions que comporta el marc jurídic vigent i per tal d'elaborar un document amb possibles propostes i iniciatives que podrien contribuir a millorar l'aplicació de la Llei, amb l'objectiu de dignificar la situació d'aquestes persones.

Volem destacar que el Consell Municipal d'Immigració de Barcelona és un òrgan consultiu i de participació de l'Ajuntament de Barcelona compost voluntàriament per entitats i associacions de col·lectius immigrants, entitats que treballen per a l'acollida, el refugi i l'asil, entitats veïnals, cíviques, culturals i sindicals representatives de la ciutat i els grups polítics municipals.

Es va crear l'any 1997 amb la voluntat de l'Ajuntament de Barcelona de contribuir al compliment del mandat contingut en l'article 9.2 de la Constitució espanyola i l'article 43.1 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya.

Article 9.2

“Correspon als poders públics promoure les condicions perquè la llibertat i la igualtat de les persones i dels grups en què s'integren siguin reals i efectives; remoure els obstacles que n'impedeixin o en dificultin la plenitud, i facilitar la participació dels ciutadans i ciutadanes en la vida política, econòmica, cultural i social.”

Article 43.1

“Els poders públics han de promoure la participació social en l'elaboració, la prestació i l'avaluació de les polítiques públiques, i també la participació individual i associativa en els àmbits cívic, social, cultural, econòmic i polític, amb ple respecte als principis de pluralisme, lliure iniciativa i autonomia.”

El present document consta de **dues parts**. La primera inclou el recull de propostes i un quadre resum amb les diferents institucions que tenen competències en la matèria i les propostes que s'hi adrecen.

La segona part es tracta del document desenvolupat amb tres apartats. Consta d'un **preàmbul** en què s'ha volgut emmarcar el context sociojurídic en què ens trobem actualment com a factor determinant en les condicions de vida de moltes persones estrangeres i que fa palès que aquest resultat depèn de la interpretació i de l'aplicació de la normativa. En aquest apartat també es recullen unes propostes o premisses prèvies des del punt de vista jurídic.

El cos d'aquesta segona part comprèn la presentació del conjunt de **propostes** desenvolupades dirigides a les diferents institucions. S'ha estructurat per temes cada un dels quals consta d'una llista amb la normativa de referència, una argumentació i les propostes.

Finalment, hi ha l'**annex**, en què es recopila i descriu normativa i jurisprudència que s'ha utilitzat per elaborar aquest document.

PRIMERA PART

Les postes

1. Accés a la regularitat

1.1. Arrelament

Dirigides a la Secretaria General d'Immigració i Emigració i al Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Proposta 1

Que, en les autoritzacions per arrelament social, vegin reconegudes totes les modalitats contractuals com el contracte de treball de formació.

Proposta 2

Que, en les autoritzacions de residència per arrelament social, es flexibilitzi la capacitat econòmica exigida als empresaris que formalitzen el contracte de treball, així com la seva acreditació documental, per exemple en els supòsits de contracte a temps parcial.

Proposta 3

Que l'autorització per arrelament amb exempció del contracte de treball serveixi per regularitzar supòsits d'especial vulnerabilitat, tutelats per entitats socials de solvència contrastada.

Dirigida a la Subdelegació del Govern i al Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Proposta 4

Que es pugui obtenir una autorització de residència per arrelament social quan el treballador o treballadora estranger hagi subscrit un contracte com a Treballador Autònom Dependent (TAED) (per compte propi, com traductors, intèrprets, correctors literaris, delineants, dibuixants, decoradors d'interiors, etc. epígrafs fiscals segons AEAT) amb un empresari espanyol comunitari resident a Espanya o estranger resident legal que tingui aquesta condició.

Dirigides a la Secretaria General d'Immigració i Emigració, a la Direcció General per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya, a la PIMEC i a la Confederació de Comerç de Catalunya.

Proposta 5

Que es promogui l'obtenció d'una autorització per arrelament social a través de la figura de la cooperativa de treball associat.

Proposta 6

Que, per a l'obtenció de l'autorització de residència de l'arrelament social (compte propi), els informes de viabilitat del projecte empresarial no siguin realitzats exclusivament per la UPTA i la CTAC i puguin ser emesos amb igual valor per la PIMEC i la Confederació de Comerç de Catalunya.

1.2.
Doble imposició en l'emissió d'informes

Dirigida a la Direcció General per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya.

Proposta 7

Que s'elimini la doble imposició que suposa el pagament de dues taxes per a l'elaboració dels informes corresponents que fa la Generalitat, la que es paga a l'Ajuntament en concepte d'elaboració i la que es paga a la Generalitat en concepte d'emissió.

1.3.
Deutes en matèria tributària

Dirigides a la Secretaria General d'Immigració i Emigració i a l'Agència Tributària.

Proposta 8

Que les oficines d'estrangeria puguin consultar a l'Agència Tributària l'origen del deute, per tal de veure que aquest pugui venir d'una factura sanitària a la qual no es pot fer front.

Proposta 9

Que, en cas de deutes, sempre es requereixi l'estranger que expliqui quin és l'origen dels deutes, els quals en moltes ocasions es poden justificar o com a mínim aclarir.

1.4.
Protecció de menors dins la unitat familiar

Dirigida a la Secretaria General d'Immigració i Emigració.

Proposta 10

Que s'estableixin criteris clars sobre quina valoració es fa de les diferents ajudes i quines són suficients per a les renovacions de familiars quan el cap de família del qual depenen (pare o mare) ha perdut la feina i es troba en alguna d'aquestes situacions: cobrant l'atur (quantitat i durada que es valora), el subsidi o una altra ajuda, o té un contracte de treball que no arriba a l'IPREM, perquè el té a mitja jornada, si cobra una pensió a favor del fill acordada per sentència (aquesta ajuda no es considera suficient per renovar perquè es considera que no la percep la mare, tot i tenir un contracte a mitja jornada, perquè no pot treballar a jornada completa per fer-se càrrec del fill).

1.5.
Unitat familiar

Dirigides a la Secretaria General d'Immigració i Emigració, a la Direcció General per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya i a l'Administració local.

Proposta 11

Que, per a l'obtenció del permís de residència i treball, es valorin com a ingressos de la unitat familiar no només els del cònjuge sinó els dels fills i ascendents a aquests efectes.

Proposta 12

Que, en la renovació de familiars reagrupats, quan hi ha canvi de domicili, no es valori, per a l'emissió de l'informe d'habitatge, quan la baixa s'hagi sol·licitat i es constati que aquestes persones no viuen al domicili, fàcilment constatable en la inspecció ocular del domicili.

Proposta 13

Que es fixin criteris més flexibles per a la renovació de les mares que després de la baixa per MATERNITAT no tornen a ser contractades, si bé tenen el menor al seu càrrec i en algunes ocasions cobren alguna ajuda (d'acord amb el dret a la conciliació de la vida familiar i laboral).

Proposta 14

Que, en la valoració de les diferents ajudes i quines són suficients per poder renovar, quan hi hagi menors a càrrec, es tinguin en compte per l'IPREM tant les rentes contributives com les no contributives, així com tots els ingressos d'altres parents que formin part de la unitat familiar i que puguin aportar aliments deguts a aquesta unitat.

Proposta 15

Que prevalgui sempre l'interès del menor davant els tràmits d'estrangeria, per tal que aquest mai no quedi en una situació administrativa irregular a Espanya.

Proposta 16

Que es permeti que els menors nascuts a Espanya amb irregularitat sobrevinguda tornin a regularitzar-se

per la via de l'article 185 sense que sigui d'aplicació el criteri d'inadmissió a tràmit per reiteració de petició.

Proposta 17

Que s'apliqui de forma sistemàtica i àmplia la minoració de quantia de les autoritzacions de la residència inicial de menors i les seves renovacions.

1.6.

Registre estatal de parelles de fet

Dirigides a la Secretaria General d'Immigració i Emigració i al Ministeri de Justícia.

Proposta 18

Que es constitueixi un REGISTRE D'UNIONS CIVILS d'àmbit estatal, amb el benentès que s'interpreti de manera més flexible l'incís: "a la parella amb la qual mantingui una unió anàloga a la conjugal inscrita en un registre públic establert a aquests efectes...".

Proposta 19

Que es creï un registre estatal de parelles de fet, amb drets i obligacions, i un registre unificat de registre de parelles de fet, per tal que no sigui un obstacle per a l'obtenció de l'autorització de residència de familiar de la UE.

Proposta 20

Que l'Oficina d'Estrangers no envii les dades del registre a la policia, i en cas que hi hagi alguna sospita, aquesta s'articuli per mitjà de les denúncies oportunes als jutjats de guàrdia corresponents.

2. **Renovació de les autoritzacions de residència temporal i de treball per compte aliè**

Dirigides a la Comissió Tripartida Laboral del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

Proposta 21

Que s'estableixin uns criteris més flexibles de manera que l'Administració pugui donar el tràmit processal adequat en cada supòsit de renovació, i que abans de resoldre de manera negativa pugui reconduir el tràmit, per exemple, donant un tràmit previ d'audiència o un simple requeriment perquè la persona interessada pugui continuar gaudint almenys de la residència i no es converteixi en "irregular sobrevingut".

Proposta 22

Que en la renovació de l'autorització de residència i treball per compte d'altri no s'utilitzi el criteri que gravi més per a la valoració dels supòsits d'activitat laboral mínima (dies d'activitat laboral, dies d'alta a la Seguretat Social, dies de cotització).

Proposta 23

Que es faci una interpretació del concepte de "prestació per a la inserció laboral" més d'acord amb la realitat social, ja que el mateix Estat ha disminuït aquestes prestacions i és el sector privat (a través de fundacions o altres figures) el que està cobrint cada vegada més aquesta parcel·la assistencial.

Proposta 24

Que per a la renovació del permís de residència i treball es valorin com a ingressos de la unitat familiar no només els del cònjuge sinó els dels fills i ascendents a aquests efectes.

3.

Modificacions de circumstàncies excepcionals i autoritzacions de residència i de residència i treball

3.1.

De l'accés de la situació de residència per circumstàncies excepcionals a la situació de residència i treball.

Dirigides a la Secretaria General d'Immigració i Emigració i al Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Proposta 25

Que es valori l'esforç d'integració per a la concessió d'una autorització de residència temporal ordinària en aquells supòsits en els quals la pèrdua de la vigència de l'autorització de residència per circumstàncies excepcionals concedides no s'hi pugui accedir per manca de compliment dels requisits establerts en l'article 202 del RELOEX.

Proposta 26

Que es permeti la pròrroga de les autoritzacions per circumstàncies excepcionals quan, en el moment en què s'extingeixen, continuen veient-se afectades per qüestions d'ordre públic (menors...) o continuen supòsits de malaltia sobreenfada, sempre que persisteixin les raons que van motivar la seva concessió.

Proposta 27

Que es pugui accedir a una autorització de residència inicial (o altres de les previstes en la normativa d'estrangeria) quan la persona interessada no hagi pogut modificar o prorrogar l'autorització per circumstàncies excepcionals, sense aplicar-li així el supòsit d'inadmissió per reiteració (seguint la recomanació del Defensor del Pueblo).

3.2.

Concreció dels requisits exigits per l'emissió de l'informe positiu de la CA sobre l'esforç d'integració

Dirigides a la Secretaria General d'Immigració i Emigració i al Departament de Benestar Social i Família de la Generalitat de Catalunya.

Proposta 28

Que es concretin els continguts i la càrrega horària de les accions formatives exigides per a la concessió de l'informe positiu sobre l'esforç d'integració.

Proposta 29

Que es dotin a les entitats dedicades a la integració, dels mitjans necessaris per promoure activitats formatives que reverteixin en la inclusió de l'estranger.

Proposta 30

Que, per a la concessió de l'informe positiu d'integració, es valori la situació física o mental de l'estranger quan aquesta dificulti o impossibiliti la seva participació activa en activitats formatives de qualsevol índole.

Proposta 31

Que es faci més difusió de les activitats formatives que es valoren per a l'informe d'integració.

Proposta 32

Que, per a l'obtenció d'un informe d'esforç d'integració favorable, es valori la realització del tràmit per l'homologació o convalidació d'estudis.

3.3.

Doble repercussió respecte a les taxes que graven l'emissió de l'informe positiu de l'esforç d'integració

Dirigida al Departament de Benestar Social i Família de la Generalitat de Catalunya i a l'Administració local.

Proposta 33

Que no repercuteixi sobre els administrats la càrrega per als acords de col·laboració entre administracions públiques, que a més no són volguts pel Reglament.

3.4.

De l'accés de la situació de residència per circumstàncies excepcionals a la situació de residència i residència i treball. Existència d'antecedents penals

Dirigida a la Secretaria General d'Immigració i Emigració.

Proposta 34

Que, per a la concessió de les autoritzacions per circumstàncies excepcionals, només s'exigeixi la suspensió de la condemna en casos de penes privatives de llibertat. Aquesta suspensió no seria procedent, tal com ha matissat la jurisprudència, en els casos de penes menys greus, com els treballs al servei de la comunitat, les inhabilitacions per portar armes o les suspensions de la llicència per conduir.

4. Denegació de permisos de llarga durada

4.1. Autoritzacions de llarga durada

Dirigides a la Secretaria General d'Immigració i Emigració, al Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social i al Ministeri de l'Interior.

Proposta 35

Que, per a la sol·licitud d'autoritzacions de residència de llarga durada, se cessi en l'ús indiscriminat d'un concepte jurídic indeterminat com és l'informe governatiu desfavorable.

Proposta 36

Que, a la resolució desfavorable de la sol·licitud d'autorització de residència de llarga durada, s'hi adjuntin els informes policials que obstaculitzen l'adquisició del seu estatut de residència de llarga durada.

Dirigides a la Secretaria General d'Immigració i Emigració i a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.

Proposta 37

Que es remeti una instrucció a la Secretaria General d'Immigració i Emigració sobre l'ús indiscriminat de ressenyes policials per motivar denegacions d'autoritzacions de residència de llarga durada.

Proposta 38

Que es promogui que, prèviament a la resolució desfavorable, es concedeixi un tràmit d'audiència per garantir a l'administrat l'accés a les dades existents en la seva contra.

4.2. Familiars reagrupats dels residents de llarga durada

Dirigida a la Secretaria General d'Immigració i Emigració.

Proposta 39

Que s'imparteixin instruccions a les oficines d'estrangeria perquè es tramitin autoritzacions de residència de llarga durada als ciutadans reagrupats que hagin tingut autorització de residència i el seu familiar sigui titular d'una de residència de llarga durada (en el mateix sentit ha remès una recomanació el Defensor del Pueblo).

5. Persones indocumentades

5.1. De l'accés a la cèdula d'inscripció

Dirigides al Ministeri de Justícia i a la Secretaria General d'Immigració i Emigració.

Proposta 40

Que es permeti obtenir una cèdula d'inscripció en tots els casos en què una persona estigui a Espanya i no pugui acreditar la identitat per impossibilitat d'aconseguir un document identificatiu del país d'origen.

Proposta 41

Que les persones amb autorització de residència i amb passaport caducat o perdut, puguin renovar la seva autorització de residència –i que la Policia Nacional expedeixi la corresponent TIE– únicament presentant un certificat del seu consolat que expliqui la circumstància (o que amb aquest certificat l'Oficina d'Estrangers emeti una cèdula d'inscripció en tant no té passaport).

Proposta 42

Que si voluntàriament la persona indocumentada desitja posar les seves empremtes davant la policia, serveixi la cèdula d'inscripció per identificar-se.

5.2. De l'accés a la cèdula d'inscripció a persones que han passat per centres penitenciaris

Dirigida a la Secretaria General d'Immigració i Emigració i al Ministeri de Justícia.

Proposta 43

Que s'habilitin mecanismes per tal que durant l'estada a presó se l'ajudi a l'obtenció del passaport, o, si no és possible, se'l documenti amb una cèdula d'inscripció que tramitin a l'Oficina d'Estrangers o amb un document en què el Ministeri de Justícia acrediti la identitat de la persona.

5.3. Facilitar l'accés a la sanitat pública

Dirigida a la Secretaria General d'Immigració i Emigració, a l'INSS i al CATSALUT de la Generalitat de Catalunya.

Proposta 44

Que altres documents oficials (cèdules d'inscripció, documents consulars, ressenyes policials, etc.) serveixin per acreditar la identitat d'aquestes persones a fi d'accedir a la tramitació de la targeta sanitària corresponent.

5.4.

De la possibilitat de realitzar empadronaments sense domicili fix

Dirigides al Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya i a l'Administració local.

Proposta 45

Que, en cas d'impossibilitat d'empadronament, els municipis habilitin la possibilitat de fer un empadronament sense domicili fix.

Proposta 46

Que, per a les persones que no tenen passaport, i el seu país impossibiliti la seva documentació i no es pugui tramitar una cèdula d'inscripció, s'habiliti la possibilitat d'empadronar-se presentant un certificat emès per entitats socials de reconegut prestigi.

Proposta 47

Que, en cas que les persones hagin perdut el passaport o se'ls hagi caducat, i el seu país impossibiliti la seva documentació i no es pugui tramitar una cèdula d'inscripció, també puguin utilitzar un certificat emès per entitats socials de reconegut prestigi.

5.5.

Elaboració d'informes d'estrangeria

Dirigides al Departament de Benestar i Família de la Generalitat de Catalunya.

Proposta 48

Que es permeti aportar informes d'entitats socials, que acreditin el coneixement de la persona i la seva vinculació amb aquesta, per a l'obtenció dels informes dels quals parla la llei i el reglament d'acollida, quan la persona no tingui documentació que acrediti la seva identitat.

Proposta 49

Que no es criminalitzin els actes incívics en els informes d'arrelament social.

6. Accés a l'autorització de residència i/o treball temporal dels menors i joves estrangers

6.1. Autorització de treball per a menors estrangers no acompanyats

Dirigida al Ministeri de l'Interior, a la Secretaria General d'Immigració i Emigració, al Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social i al Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya i a la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència de la Generalitat de Catalunya.

Proposta 50

Es proposa la concessió simultània de l'autorització de residència i la de treball als menors de 16 i 17 anys tutelats per la Generalitat i, més concretament, per la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència.

6.2.

Activitats de voluntariat i contribució al manteniment familiar de joves estrangers

Dirigides al Ministeri de l'Interior, a la Secretaria General d'Immigració i Emigració, al Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social i al Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Proposta 51

Que es concedeixi simultàniament l'autorització de residència i la de treball als joves de 18 i 21 anys que realitzen una funció familiar (en cas d'estar en família) i/o activitat voluntària dins d'un programa que persegueixi l'interès general o el desenvolupament d'una política social, cultural, educativa o de qualsevol altre àmbit que desenvolupi polítiques públiques, com a alternativa a l'entrega d'oferta i/o contracte laboral, en cas de tramitació (mitjançant l'arrelament social i, per tant, en virtut de la concessió del certificat d'arrelament no lucratiu), renovació o modificació a autorització de residència i treball.

Proposta 52

Que en els casos de residència no lucrativa dels joves entre 16 i 21 anys, en base a la situació econòmica, es redueixi el percentatge de l'IPREM (100%) i s'equipari a la renda mínima d'inserció establerta per la Generalitat, quantitat segons la qual es consideren cobertes les necessitats bàsiques (persona soltera).

6.3.

Protocol d'acollida als Menors Estrangers No Acompanyats: no criminalització

Dirigides a la Secretaria General d'Immigració i Emigració i a la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència de la Generalitat de Catalunya.

Proposta 53

Que l'entrega de l'infant als cossos policials deixi de ser una pràctica general i sistemàtica, i es produeixi només en cas que el menor no aporti documentació que l'identifiqui.

Proposta 54

Que la realització de les proves mèdiques només es produeixi en casos en què no es presenti documentació amb la qual es pugui identificar el menor. I en cas de ser presentada aquesta documentació, caldrà esbrinar si estem davant d'un document oficial del país d'origen del menor, ja que, si és així, prevaldrà l'edat exhibida en aquest, sempre que no s'iniciï un procés penal per falsificació documental.

Proposta 55

Que en el cas que les proves mèdiques realitzades acabin amb un decret declaratiu de majoria d'edat del possible menor, i en el supòsit de presentar un procediment d'oposició contra la mateixa resolució, en base al principi de l'interès superior del menor, sol·licitem el reingrés del menor al centre fins a l'obtenció de la resolució judicial.

6.4.

Sobre l'expulsió administrativa de menors i joves penats

Dirigida a la Secretaria General d'Immigració i Emigració.

Proposta 56

Que es valori la naturalesa i la gravetat dels delictes comesos, la duració de la permanència en el país, el temps transcorregut entre la comissió del delicte i l'expulsió, els vincles socials, culturals i familiars amb el país d'origen i el d'acollida.

7. Criminalització de conductes atípiques i recomanacions del Defensor del Pueblo quant a les identificacions ètniques o racials

7.1. Sobre les detencions per conductes lleus

Dirigida al Ministeri de l'Interior, Secretaria General d'Immigració i Emigració, a la Conselleria d'Interior de la Generalitat de Catalunya, i a la Regidoria de Seguretat de l'Ajuntament de Barcelona / Administració local.

Proposta 57

Que la policia no denunciï ni detingui estrangers per conductes lleus que han de ser abordades, si s'escau, des de l'actuació municipal amb finalitats de cohesió social i no criminalització ni marginalització dels individus, basant-se en l'escassa gravetat de les conductes realitzades.

7.2. Sobre les identificacions i detencions per perfil ètnic

Dirigides al Ministeri de l'Interior i a la Secretaria General d'Immigració i Emigració.

Proposta 58

Que els cossos de seguretat deixin de portar a terme identificacions per perfil ètnic.

Proposta 59

Que es deixin de practicar detencions preventives per tal de comprovar la situació administrativa de l'estranger, atès que són il·legals.

7.3. Sobre els centres d'internament d'estrangers (CIE)

Dirigides al Ministeri de l'Interior i a la Secretaria General d'Immigració i Emigració.

Proposta 60

Que es deixi d'aplicar el procediment preferent previst en l'article 63 de la Llei d'estrangeria de forma injustificada, sense tenir en compte la concurrència efectiva dels requisits.

Proposta 61

Que es garanteixin els drets i les condicions de vida de les persones que es troben en els CIE (centres d'internament d'estrangers) en compliment de les resolucions judicials dictades pels jutges de control de l'estada.

7.4. Sobre la substitució de les condemnes per expulsió

Dirigida a la Fiscalia General de l'Estat i a la Secretaria General d'Immigració i Emigració.

Proposta 62

Que se cessi en la mecanització i l'automatització de les peticions de substitució de les condemnes per expulsió, les quals no tenen en la consideració deguda la gravetat del delictes o les circumstàncies personals d'arrelament de l'acusat.

8. Ciutadans comunitaris i els seus familiars

8.1. Ciutadans comunitaris

Dirigides a Secretaria General d'Immigració i Emigració.

Proposta 63

Que s'evitin pràctiques que suposin deixar un ciutadà de la UE indocumentat quan es trobi en situació de desprotecció humanitària, i així evitar que el mateix quedi a pitjor dret que un ciutadà d'un país tercer, ja que el seu dret deriva del Tractat Constitutiu de la Unió Europea (art. 13 sobre el dret a la igualtat).

Proposta 64

Que s'atorgui el certificat d'inscripció a aquells nacionals de la UE que acreditin la seva condició de treballador en situació assimilada a l'alta (ja que això acredita la disposició mitjans econòmics).

Proposta 65

Que s'arribin a acords amb consolats a l'efecte que es faciliti la documentació necessària que acrediti la cobertura sanitària del ciutadà de la UE en el seu propi país.

8.2. Familiars de ciutadans comunitaris

Dirigida a la Secretaria General d'Immigració i Emigració.

Proposta 66

Que se cessi en les pràctiques administratives discriminatòries que impliquen la impossibilitat de documentació de familiars de ciutadans comunitaris amb l'exigència de requisits que suposin la vulneració dels principis de la Directiva i de la jurisprudència del Tribunal Superior de Justícia de la UE.

8.3. Família i dret a l'assistència sanitària

Dirigida a la Secretaria General d'Immigració i Emigració, a l' INSS i al CATSALUT de la Generalitat de Catalunya.

Proposta 67

Que es facilitin les eines per poder cobrir l'assistència sanitària dels ascendents de familiars comunitaris majors de 65 anys, i s'estableixin, en aquest sentit, acords amb les diverses entitats asseguradores.

QUADRE RESUM

Actors implicats i propostes

		1	2	3	4	5	6	7	8
		1	2	3	4	5	6	7	8
Secretaria General d'Immigració i Emigració	55	●	●	●	●	●	●	●	●
Ministeri de l'Interior	11				●	●	●	●	●
Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social	5				●	●	●		
Comissió Tripartida Laboral	4		●	●	●				
Ministeri de Justícia	7			●	●	●			
Fiscalia General de l'Estat	1								●
Agència Espanyola de Protecció de Dades	2				●	●			
Agència Tributària	2			●	●				
INSS	2								●
Subdelegació de Govern	1	●							
Direcció General per a la Immigració Generalitat de Catalunya	10		●	●	●				
Departament d'Empresa i Ocupació Generalitat de Catalunya	10	●	●	●			●	●	
Departament de Benestar Social i Família Generalitat de Catalunya	8			●	●	●	●	●	
Direcció General d'Atenció a la Infància i Adolescència Generalitat de Catalunya	4						●	●	●
CATSALUT Generalitat de Catalunya	2								●
Conselleria d'Interior Generalitat de Catalunya	1							●	
Departament de la Presidència Generalitat de Catalunya	3						●	●	
Administració Local	12			●	●	●	●	●	
PIMEC i Confederació de Comerç de Catalunya	2		●	●					

○ Total propostes per actor implicat

SEGONA PART

Desenvolupament de les propostes

PREÀMBUL

En la normativa actual en matèria d'estrangeria, per al control dels fluxos migratoris, la possibilitat de la migració legal a Espanya queda reduïda bàsicament a dos supòsits: 1) entrada per treball i 2) reagrupació familiar.

D'altra banda, les formes de reduir la irregularitat són 1) l'establiment de vies d'accés de la irregularitat a la regularitat, com són a) l'arrelament social, b) l'arrelament laboral i c) l'arrelament familiar.

No obstant això, en el context de l'actual crisi econòmica, el risc d'irregularitat sobrevinguda posa en qüestió l'eficàcia dels actuals mecanismes si no es complementen amb un seguiment del procés d'inserció social que corregeixi la tendència.

Són motius habituals de denegació els percentatges de l'IPREM, els criteris d'interpretació de les normes i el context actual.

Els "criteris interpretatius" fixats per la Secretaria General d'Immigració i Emigració del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social del govern d' Espanya, en aquest cas continguts en els fulls informatius, no són normes d'obligat compliment, serveixen per homogeneïtzar el tractament de situacions similars en totes les oficines d'estrangeria a Espanya, però el seu compliment per part dels operadors jurídics en el cas concret, no pot ser la base de la interpretació exe-gètica d'un simple "full informatiu". El full informatiu vincula l'aplicació de determinats articles del RD 557/2011 sense matisar què succeeix quan l'autorització a modificar procedeix d'una situació comprovada de raons humanitàries, la persona interessada té familiars a càrrec inclosos fills menors, els menors són espanyols o altres situacions derivades del dret de família (aplicació de les normes de l'article 9 del Codi civil).

És sabut que els criteris interpretatius de les normes es troben expressament acollits per l'article 3 del Codi civil, en el paràgraf 1r:

"Les normes s'interpretaran segons el sentit propi de les seves paraules (criteri literal o gramatical), en relació amb el context (criteri sistemàtic), els antecedents històrics i legislatius (criteri històric), i la realitat social del temps en què han de ser aplicades (criteri sociològic), atenent fonamentalment a l'esperit i finalitat (criteri lògic o teleològic) d'aquelles."

Com a conseqüència d'aquest conjunt d'elements d'interpretació, s'ha d'obtenir com a resultat la investigació del sentit de la norma. Aquest sentit, reduït a la seva formulació essencial, al criteri que presideix la norma, a la idea força que la inspira, es coneix amb el nom de *ràtio* o *ratio legis*.

- Especial atenció mereix el que estableix l'article 3.1 del Codi civil segons el qual, en interpretar les normes, també s'ha d'atendre a "la realitat social del temps en què han de ser aplicades". Si una norma nascuda en un context històric determinat s'ha d'aplicar en un moment diferent, pot produir un resultat indesitjable.
- Potser es deu al fet que l'elaboració d'instruccions ja no es troba entre les funcions de la Secretaria General d' Immigració i Emigració (SGIE). Actualment, correspon a la Subdirecció General de Règim Jurídic l'elaboració d'instruccions de desplegament normatiu dirigides als òrgans perifèrics de l'Administració central de l'Estat, però no es fan públiques, la qual cosa contravé l'esperit de l'article 9.3 de la Constitució.
- Des de 2012, només s'han publicat instruccions sobre els treballadors romanesos i les seves famílies.
- Mentre que abunden els criteris interpretatius o criteris de gestió, dirigits des de la Secretaria General d'Immigració i Emigració a les oficines d'estrangeria i que només són coneguts per aquestes.

Després de diverses reunions d'aquest grup de juristes, s'ha elaborat aquest document de propostes per al Consell Municipal d'Immigració de Barcelona, el qual hauria de partir de les següents premisses o propostes jurídiques més bàsiques:

1. **S'haurien de publicar totes les circulars i instruccions** que tinguin a veure amb la legislació d'estrangeria, segons el que disposa l'article 9.3 de la Constitució espanyola, per tal de garantir la seguretat jurídica de tots els ciutadans i els actors jurídics que es mouen en aquest camp.

"9.3. La Constitució garanteix el principi de legalitat, la jerarquia normativa, **la publicitat de les normes**, la irretroactivitat de les disposicions sancionadores no favorables o restrictives de drets individuals, la seguretat jurídica, la responsabilitat i la interdicció de l'arbitrarietat dels poder públics."

La seguretat jurídica, "encara que no es pugui erigir com un valor absolut (...) sí que protegeix, en canvi, la confiança dels ciutadans, que ajusten la seva conducta econòmica a la legislació vigent, davant canvis normatius que no siguin raonablement previsibles (...)".

2. Es demana la **correcta motivació de tots els actes administratius**, segons el que disposen els articles 51 i següents de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, a fi que tots els actes administratius dictats per l'Administració pública competent en matèria d'estrangeria segueixin el **curs processal adequat**.

El Tribunal Suprem ha comminat el legislador a regular amb la necessària claredat i precisió el curs processal adequat en relació amb l'efectivitat de les resolucions del Tribunal Europeu de Drets Humans.

3. Es recorda l'obligació que té l'Administració de dictar resolucions expressives en tots els procediments. La inadmissió només pot produir-se si hi ha motius de fons, perquè així des de l'inici i sense necessitat de més anàlisi ja es vegi que la persona sol·licitant no té raó en el que demana, ja sigui, en concret, perquè ni tan sols en Dret hi ha una regulació que preveu l'atorgament del que demana, ja sigui perquè no hi ha cap base per al que demana. Però, llevat que hi hagi aquestes raons evidents com a motius de fons, la llei obliga l'Administració a conèixer les sol·licituds i resoldre-les expressament, ja sigui estimant-les o desestimant-les (article 89 consignat i article 42 LRJAPPC), amb la seva motivació corresponent en aquest últim supòsit (article 54 LRJAPPC).

Segons la LRJAPPC, doncs, si bé podrà inadmetre una sol·licitud perquè clarament no es tingui dret al que s'hi demana, no es pot interposar en canvi aquesta inadmissió per raó del curs processal a través del qual es formula la sol·licitud. Al capdavant, el procediment no és un extrem que estigui tan sols sota l'àmbit de decisió de la persona interessada, qui simplement es limita a dirigir-se a l'Administració perquè aquesta tramiti degudament la sol·licitud, de manera que en tot cas correspon a la mateixa Administració donar el correcte curs per decidir sobre el fons del que se li demani. Així, resulta del deure d'aquesta última l'impuls d'ofici del procediment, deure del qual es desprèn que davant una sol·licitud en què es demani (atès que la persona interessada només té capacitat per demanar el seguiment d'un determinat iter processal, però ni tan sols té ocasió per decidir sobre el mateix o aplicar per si) l'aplicació d'un procediment erroni, el procedent seria, d'acord amb la LRJAPPC, que l'Administració li doni el tràmit que realment li correspongui fins a desembocar en una resolució final sobre el fons.

Serveixi d'exemple, en aquest sentit, un supòsit expressament previst en la LRJAPPC, que en l'article 110, en referir-se a un tipus concret de sol·licituds, les impugnatòries o de recurs, s'adverteix que l'error en què pugui incórrer la persona interessada en identificar el tipus de recurs aplicable no és impediment perquè l'Administració ho tramiti, seguint el curs que

realment correspongui, i sense que en cap cas escaigui la seva inadmissió de ple per aquest motiu formal processal.

Que l'Administració, tenint en compte l'obligació de resoldre i el dret de participació dels interessats en el procediment, en comptes d'inadmetre una sol·licitud per raons merament formals, requereixi la persona interessada a esmenar la sol·licitud o a millorar-la concedint-li tràmit d'audiència.

4. No es pot parlar de **política d'integració** si es considera la immigració com un fet temporal i, per tant, no se cerquen mesures a llarg termini ni es pensa en les noves generacions de nous ciutadans.
5. Es proposa a totes les institucions a qui les lleis donen atribucions de control en matèria d'estrangeria, que facin una **aplicació raonable, humanitària i restrictiva de les disposicions limitadores de drets** cap als estrangers.
6. Es proposa que **els canvis legislatius evitin conceptes jurídics indeterminats i la concessió de graus importants de discrecionalitat** a l'Administració, reforçant la seguretat jurídica i la tutela efectiva dels drets dels estrangers.
7. Es proposa **la necessitat i l'obligació de respectar els Drets Humans i la legalitat en el control de fronteres**, actuant conforme a la Llei orgànica d'estrangeria, posant les persones a disposició dels cossos i forces de seguretat de l'Estat degudament formats, per tal d'incoar els procediments pertinents en matèria d'estrangeria, amb assistència lletrada i garantint que qui ho necessiti, també tingui accés a un procediment de protecció internacional.

S'han d'aplicar les garanties efectives reconegudes en l'article 13 de la Carta Europea dels Drets Humans (CEDH) i la jurisprudència del Tribunal Europeu de Drets Humans (TEDH).

8. Les diferents decisions que es donen per part del Govern central en matèria d'estrangeria **haurien de tenir en compte la perspectiva més flexibilitzadora i humanitzadora que es desprèn de la diversa jurisprudència** dictada per la Sala Social del Tribunal Suprem espanyol, atès que moltes vegades afecta persones que estan en una situació de vulnerabilitat a les quals es pot causar un greu perjudici de difícil reparació.

PROPOSTES
DESENVOLUPADES

1.

Accés a la regularitat

1.1. Arrelament

Argumentació

El context actual de crisi econòmica exigeix considerar l'arrelament conforme a la realitat social actual, seguint el criteri interpretatiu de les normes establert en l'article 3.1 del Codi Civil.

Propostes dirigides a

La Secretaria General d'Immigració i Emigració i al Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Norma estudiada

- Articles 31.3, 31.7 i concordants de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (legislació consolidada).
- Articles 47.1, 51, 61, 71, 109, 150, 186.4 i 203.2.b) del RELOEX 557/2011.

Proposta 1

Que, en les autoritzacions per arrelament social, vegin reconegudes totes les modalitats contractuals com el contracte de treball de formació.

Proposta 2

Que, en les autoritzacions de residència per arrelament social, es flexibilitzi la capacitat econòmica exigida als empresaris que formalitzen el contracte de treball, així com la seva acreditació documental, per exemple en els supòsits de contracte a temps parcial.

Proposta 3

Que l'autorització per arrelament amb exempció del contracte de treball serveixi per regularitzar supòsits d'especial vulnerabilitat, tutelats per entitats socials de solvència contrastada.

1. Accés a la regularitat

1.1. Arrelament

Argumentació

Tenint en compte que en la llei espanyola existeix la modalitat del Treballador Autònom Dependent (TAED) (Llei 20/2007, d'11 de juliol, regulada mitjançant RD 197/2009, de 23 de febrer), considerem imprescindible que es creï un nou supòsit segons el qual quan el treballador estranger hagi subscrit un contracte TAED (RD 197/2009, de 23 de febrer) amb un empresari espanyol comunitari resident a Espanya o estranger resident legal que tingui aquesta condició, pugui obtenir una autorització de residència per compte propi (per exemple, traductors, intèrprets, correctors literaris, delineants, dibuixants, decoradors d'interiors, etc. epígrafs fiscals segons AEAT).

Proposta dirigida a

La Subdelegació del Govern i al Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Norma estudiada

- Articles 31.3, 31.7 i concordants de la LO 4/2000 (legislació consolidada).
- Articles 47.1, 51, 61, 71, 109, 150, 186.4 i 203.2.b) del RELOEX 557/2011.
- Llei 20/2007, d'11 de juliol, regulada mitjançant el RD 197/2009, de 23 de febrer.
- Reial decret 197/2009, de 23 de febrer, pel qual es desplega l'Estatut del treballador autònom en matèria de contracte del treballador autònom econòmicament dependent i el seu registre i es crea el Registre estatal d'associacions professionals de treballadors autònoms.

Proposta 4

Que es pugui obtenir una autorització de residència per arrelament social quan el treballador/a estranger hagi subscrit un contracte com a Treballador Autònom Dependent (TAED) (per compte propi com a traductors, intèrprets, correctors literaris, delineants, dibuixants, decoradors d'interiors, etc. epígrafs fiscals segons AEAT) amb un empresari espanyol comunitari resident a Espanya o estranger resident legal que tingui aquesta condició.

1. Accés a la regularitat

1.1. Arrelament

Argumentació

A hores d'ara, parlar de la immigració com un dels motors de canvi i innovació de la societat catalana pot semblar una obvietat, perquè és evident que al llarg de la nostra història milers de persones, procedents dels orígens més diversos, s'han establert al nostre país i han contribuït amb el seu esforç i la seva capacitat de treball de manera notòria al creixement de l'economia.

En aquest context, l'obertura de botigues, establiments comercials i negocis en general regentats per persones vinculades a processos migratoris que s'han anat instal·lant especialment a les nostres ciutats, destaca pel paper dinamitzador que té en la vida econòmica i social de molts barris i en la promoció d'una diversificació comercial del petit comerç autòcton que estava estancat; a més, aquests negocis ètnics compleixen una funció com a espais d'integració i convivència.

Propostes dirigides a

La Secretaria General d'Immigració i Emigració, la Direcció General per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya, la PIMEC, la Confederació de Comerç de Catalunya.

Proposta 5

Que es promogui l'obtenció d'una autorització per arrelament social a través de la figura de la cooperativa de treball associat.

Proposta 6

Que, per a l'obtenció de l'autorització de residència de l'arrelament social (compte propi), els informes de viabilitat del projecte empresarial no siguin realitzats exclusivament per la UPTA i la CTAC i puguin ser emesos amb igual valor per la PIMEC i la Confederació de Comerç de Catalunya.

1.2. Doble imposició en l'emissió d'informes

Argumentació

Les persones que han de presentar una sol·licitud d'autorització de residència per circumstàncies excepcionals d'arrelament social amb informe d'arrelament social, han de pagar dues taxes per a l'elaboració dels informes que fa la Generalitat: la que es paga a l'Ajuntament en concepte d'elaboració, i la que es paga a la Generalitat en concepte d'emissió, quan resulta que només es demana un sol informe, per la qual cosa es considera un problema de l'Administració la gestió del que realment és un únic acte.

Proposta dirigida a

La Direcció General per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya.

Norma estudiada

- Instrucció 1/2012 de la DGI del Departament de Benestar Social i Família.
- Articles 31.3, 31.7 i concordants de la LO 4/2000 (legislació consolidada).
- Articles 51, 55, 61, 71, 109, 124 i 202 del RELOEX 557/2011.
- Article 138.1 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya.

Proposta 7

Que s'elimini la doble imposició que suposa el pagament de dues taxes per a l'elaboració dels corresponents informes que fa la Generalitat, la que es paga a l'Ajuntament en concepte d'elaboració i la que es paga a la Generalitat en concepte d'emissió.

1.3. Deutes en matèria tributària

Argumentació

Quant als deutes en matèria tributària, en els casos de renovació de les autoritzacions que preveu l'article 51.5 del RELOEX, l'Oficina d'Estrangeria podria valorar-ne la renovació si l'estranger argumenta l'origen del deute, ja que des de l'oficina només veuen que hi ha un deute i podrien denegar la renovació a pesar que el deute tingui origen en l'impagament d'una factura per temes mèdics, en aplicació de les modificacions introduïdes pel **Reial decret llei 16/2012, de 20 d'abril**, de mesures urgents per garantir la sostenibilitat del Sistema Nacional de Salut i millorar la qualitat i la seguretat de les seves prestacions.

Propostes dirigides a

La Secretaria General d'Immigració i Emigració i l'Agència Tributària.

Norma estudiada

- LO 4/2000 (legislació consolidada); articles 51.5 del RELOEX 557/2011.
- Reial decret llei 16/2012, de 20 d'abril.
- Reial decret 1192/2012, de 3 d'agost.
- Instrucció CatSalut 10/2012, de 30 de setembre.
- Instrucció 04/2013, de 18 d'abril.
- Llei 58/2003, de 17 de desembre, general tributària.

Proposta 8

Que les oficines d'estrangeria puguin consultar a l'Agència Tributària l'origen del deute, per tal de veure que aquest pugui venir d'una factura sanitària a la qual no es pot fer front.

Proposta 9

Que, en cas de deutes, sempre es requereixi l'estranger que expliqui quin és l'origen dels deutes, els quals en moltes ocasions es poden justificar o com a mínim aclarir.

1.4. Protecció de menors dins la unitat familiar

Argumentació

La casuística és àmplia en aquest sentit i la situació més flagrant és quan han canviat d'adreça i viuen en un pis del qual no són titulars del contracte d'habitatge i no es pot demanar l'informe d'habitatge.

Es produeixen problemes importants quan la família es canvia de domicili i en l'habitatge nou encara hi consta la gent que s'hi havia empadronat anteriorment. Des que se sol·licita la baixa fins que realment desapareixen de l'empadronament, el procediment triga uns sis mesos. S'han produït casos en què no s'ha pogut renovar la targeta per aquest fet.

Proposta dirigida a

La Secretaria General d'Immigració i Emigració.

Norma estudiada

- Articles 31.3, 31.7 i concordants de la LO 4/2000 (legislació consolidada).
- Articles 47.1, 51, 61, 71, 109, 150, 186.4 i 203.2.b) del RELOEX 557/2011; article 10.2 de la Constitució espanyola.
- Articles del 16 al 18 bis, tots dos inclosos, de la Llei orgànica 4/2000, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social.
- Articles del 52 al 56 i 186 del Reglament de la LO 4/2000, aprovat pel RD 557/2011.
- Article 186 del RD 557/2011, de 20 d'abril. Residència del fill no nascut a Espanya de resident legal.
- Codi civil espanyol.

Proposta 10

Que s'estableixin criteris clars sobre quina valoració es fa de les diferents ajudes i quines són suficients per a les renovacions de familiars quan el cap de família del qual depenen (pare o mare) ha perdut la feina i es troba en alguna d'aquestes situacions: cobrant l'atur (quantitat i durada que es valora), el subsidi o una altra ajuda, o té un contracte de treball que no arriba a l'IPREM, perquè el té a mitja jornada, si cobra una pensió a favor del fill acordada per sentència (aquesta ajuda no es considera suficient per renovar perquè es considera que no la percep la mare, tot i tenir un contracte a mitja jornada, perquè no pot treballar a jornada completa per fer-se càrrec del fill).

1.5. Unitat familiar

Argumentació

Hi ha la necessitat que el concepte d'unitat familiar previst en la normativa d'estrangeria sigui interpretat conforme a la regulació realitzada d'aquest concepte per la normativa tributària, pel nostre dret civil i les normes de dret internacional privat.

En la normativa tributària, les dues modalitats d'unitat familiar reconegudes per la Llei de l'impost sobre la renda de les persones físiques (IRPF) són:

- 1r. La integrada pels consorts no separats legalment i els fills menors de 18 anys, llevat que amb el consentiment dels pares visquin independentment, i també els fills majors d'edat incapacitats judicialment subjectes a pàtria potestat prorrogada o rehabilitada.
- 2n. Unitats familiars monoparentals, formades pel pare o la mare i tots els fills menors no emancipats que convisquin amb un o altre. Una persona casada que no s'hagi separat, tot i que no convisqui amb el seu cònjuge, no podrà incorporar-se a una unitat familiar monoparental encara que tingui fills al seu càrrec.

El nostre dret civil exigeix l'aplicació de la llei personal i l'ordre públic, a més de sostenir un concepte extensiu de les obligacions alimentàries entre parents.

Propostes dirigides a

La Secretaria General d'Immigració i Emigració, la Direcció General per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya i l'Administració local.

Norma estudiada

- Declaració Universal dels Drets Humans (1948).
- Conveni Europeu de Drets Humans.
- Convenció sobre els Drets de l'Infant (1989).
- Conveni Europeu de 1980 i el de l'Haia de 1980, amb implicació d'UNICEF.
- Article 9, 142 i seg. del Codi civil.

Proposta 11

Que, per a l'obtenció del permís de residència i treball, es valorin com a ingressos de la unitat familiar no només els del cònjuge sinó els dels fills i ascendents a aquests efectes.

Proposta 12

Que, en la renovació de familiars reagrupats, quan hi ha canvi de domicili, no es valori, per a l'emissió de l'informe d'habitatge, quan la baixa s'hagi sol·licitat i es constati que aquestes persones no viuen al domicili, fàcilment constatable en la inspecció ocular del domicili.

Proposta 13

Que es fixin criteris més flexibles per a la renovació de les mares que després de la baixa per MATERNITAT no tornen a ser contractades, si bé tenen el menor a càrrec seu i en algunes ocasions cobren alguna ajuda (d'acord amb el dret a la conciliació de la vida familiar i laboral).

Proposta 14

Que, en la valoració de les diferents ajudes i quines són suficients per poder renovar, quan hi hagi menors a càrrec, es tinguin en compte per l'IPREM tant les rentes contributives com les no contributives, així com tots els ingressos d'altres parents que formin part de la unitat familiar i que puguin aportar aliments deguts a aquesta unitat.

Proposta 15

Que prevalgui sempre l'interès del menor davant els tràmits d'estrangeria, per tal que aquest mai no quedi en una situació administrativa irregular a Espanya.

Proposta 16

Que es permeti que els menors nascuts a Espanya amb irregularitat sobrevinguda tornin a regularitzar-se per la via de l'article 185 sense que sigui d'aplicació el criteri d'inadmissió a tràmit per reiteració de petició.

Proposta 17

Que s'apliqui de forma sistemàtica i àmplia la minoració de quantia de les autoritzacions de la residència inicial de menors i les seves renovacions.

1.6. Registre estatal de parelles de fet

Argumentació

Perquè se citen a entrevistes policials els cònjuges que van realitzar en el seu moment un expedient previ matrimonial davant el Registre Civil, i fins i tot molts d'ells van ser entrevistats pel jutge encarregat del Registre en tràmit d'audiència, i els expedients van ser aprovats favorablement. La resolució favorable de la sol·licitud de residència de familiar de comunitari no es pot fer dependre d'un informe policial quan un Registre Civil ha aprovat un expedient matrimonial.

Igualment, han de desaparèixer pràctiques com les que estan succeint recentment, en què se citen a entrevista policial persones beneficiàries d'un règim de familiar comunitari (sigui matrimoni sigui parella de fet) i que en divorciar-se i separar-se conserven aquest règim, i en renovar la seva residència, se les cita a entrevista policial per "haver pogut ser" el vincle ja dissolt un frau.

Propostes dirigides a

La Secretaria General d'Immigració i Emigració i el Ministeri de Justícia.

Norma estudiada

- Article 2.a) del RD 240/2007.
- Directiva 2004/38/CE, del Parlament Europeu i del Consell, de 29 d'abril de 2004.

Proposta 18

Que es constitueixi un REGISTRE D'UNIONS CIVILS d'àmbit estatal, amb el benentès que s'interpreti de manera més flexible l'incís: "a la parella amb la qual mantingui una unió anàloga a la conjugal inscrita en un registre públic establert a aquests efectes...".

1.
Accés a la regularitat

1.6.
Registre estatal
de parelles de fet

Proposta 19

Que es creï un registre estatal de parelles de fet, amb drets i obligacions, i un registre unificat de registre de parelles de fet, per tal que no sigui un obstacle per a l'obtenció de l'autorització de residència de familiar de la UE.

Proposta 20

Que l'Oficina d'Estrangers no enviï les dades del registre a la policia, i en cas que hi hagi alguna sospita de simulació, s'articuli a través de les denúncies oportunes en els jutjats de guàrdia corresponents.

2.

Renovació de les autoritzacions de residència temporal i treball per compte aliè

2.

Renovació de les autoritzacions de residència temporal i treball per compte aliè

Argumentació

L'article 71 del Reglament té el seu origen en els acords assolits l'any 2009 en el si de la taula de diàleg social sobre immigració, després de constatar que la crisi econòmica afectava de forma significativa el col·lectiu de treballadores i treballadors estrangers, per desenvolupar les activitats laborals en els sectors més afectats per la desocupació, així com per la major temporalitat i precarietat que pateixen en la contractació. Com a resposta a aquesta situació, el Govern va presentar unes propostes que van ser elevades a norma reglamentària en el RD 557/2011.

Segons el Centre d'Estudis Demogràfics (CED), les raons fonamentals de la caiguda de població són l'alentiment de la immigració i el retorn dels que van acudir a Espanya a la recerca de feina i que ara surten del país a causa de la manca d'expectatives econòmiques i vitals. La població estrangera resident a Espanya el 2009 era de 5.648.671, el 2011 era de 5.751.487 i l'1 de gener del 2014 era de 5.000.258 (Font INE, Estadística del Padró Continu). Un percentatge d'estrangers, que no retornen als seus països d'origen, han obtingut la nacionalitat espanyola, però continuen vivint amb les seves unitats familiars compostes per persones estrangeres de tercers països.

En la realitat, les persones estrangeres que viuen al nostre país i que han dut a terme projectes migratoris que no han obeït ni a capricis ni a situacions conjunturals en els països rics, tenen altres al·licients per continuar al nostre país encara enmig de la crisi: la democràcia, la pau i la seguretat, que els permeten l'arrelament i el de les seves famílies en la nostra societat. Mentre no s'estableixin mecanismes bilaterals o multilaterals amb tercers països, que garanteixin el "retorn sostenible" dels treballadors immigrants i les seves famílies (propostes en el Fòrum Global sobre Migració i Desenvolupament), és preferible que aquests continuïn en una situació de regularitat administrativa que els permeti incorporar-se de nou al món laboral i necessitin menys esforç en l'accés al gaudi dels drets.

Norma estudiada

- Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social. Article 38. Autorització de residència i treball per compte d'altri.
- Reial Decret 557/2011, de 20 d'abril, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei orgànica 4/2000, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, després de la seva reforma per Llei orgànica 2/2009. Article 71. Renovació de les autoritzacions de residència temporal i treball per compte d'altri.
- Ministeri de Treball i Afers Socials, Ordre TAS/1713/2005, de 3 de juny, per la qual es regula la composició, les competències i el règim de funcionament de la Comissió Laboral Tripartida d'Immigració (BOE de 10 de juny de 2005, núm.138).

De tal manera, com bé afirma Eduardo Rojo Torrecilla (catedràtic DTSS UAB), que l'abast i el gaudi d'aquests drets no hauria de venir determinat només pel valor interpretatiu del sistema de garanties constitucional, sinó pel llenguatge comú de les normes internacionals reconeixedores dels drets fonamentals i de reconstruir els drets fonamentals inespecífics "a partir del principi de dignitat" (així, la doctrina constitucional a partir de la STC 236/2007) amb suport no només en el mateix text constitucional sinó també en les normes internacionals (incloses les Recomanacions de l'OIT) i europees (directives).

Cal recordar que l'article 38.6.b) i c) de la Llei orgànica 4/2000 estableix que:

"L'autorització de residència i treball es renova quan expira:

a) Quan per l'autoritat competent, d'acord amb la normativa de la Seguretat Social, s'hagués atorgat una prestació contributiva per desocupació.

b) Quan l'estranger sigui beneficiari d'una prestació econòmica assistencial de caràcter públic destinada a aconseguir la inserció social o laboral."

A l'efecte, cal recordar que, des del punt de vista contributiu, llevat d'algunes excepcions en els règims especials (per exemple, incapacitat temporal i desocupació en el règim agrari compte propi i en el d'autònoms), l'acció protectora del sistema de la Seguretat Social comprèn les prestacions següents:

- Pensions, són prestacions econòmiques de meritació periòdica i de duració vitalícia o fins a arribar a una edat determinada.
- Subsidis, prestacions de meritació periòdica i de duració temporal.
- Indemnitzacions, prestacions econòmiques abonables per una sola vegada.
- Altres prestacions, com les prestacions per desocupació i la protecció familiar de caràcter no econòmic.

Propostes dirigides a

La Comissió Tripartida Laboral del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

Proposta 21

Que s'estableixin uns criteris més flexibles de manera que l'Administració pugui donar el tràmit processal adequat en cada supòsit de renovació, i que abans de resoldre de manera negativa pugui reconduir el tràmit, per exemple, donant un tràmit previ d'audiència o un simple requeriment perquè la persona interessada pugui continuar gaudint almenys de la residència i no es converteixi en "irregular sobrevingut".

Proposta 22

Que, en la renovació de l'autorització de residència i treball per compte d'altri, no s'utilitzi el criteri que grava més per a la valoració dels supòsits d'activitat laboral mínima (dies d'activitat laboral, dies d'alta a la Seguretat Social, dies de cotització).

Proposta 23

Que es faci una interpretació del concepte de "prestació per a la inserció laboral" més d'acord amb la realitat social, ja que el mateix Estat ha disminuït aquestes prestacions i és el sector privat (a través de fundacions o altres figures) el que està cobrint cada vegada més aquesta parcel·la assistencial. està cobrint cada vegada més aquesta parcel·la assistencial.

Proposta 24

Que per a la renovació del permís de residència i treball es valorin com a ingressos de la unitat familiar no només els del cònjuge sinó els dels fills i ascendents a aquests efectes.

3.

Modificacions de circumstàncies excepcionals i autoritzacions de residència i de residència i treball

3.1. De l'accés de la situació de residència per circumstàncies excepcionals a la situació de residència i treball

Argumentació

L'exclusió social, la malaltia mental, la malaltia greu o altres qüestions d'ordre públic, com els menors d'edat, són circumstàncies, entre moltes d'altres, que dificulten que les persones puguin renovar o modificar aquestes autoritzacions. Molts cops s'escauen circumstàncies que impedeixen, per raons alienes a la seva voluntat, que la persona renovi a temps la seva autorització, malgrat que la patologia o dificultat persistirà sempre.

La modificació de residència per circumstància excepcional a residència no lucrativa o residència i treball no ha estat tractada pel legislador amb el mateix detall amb què es tracten les renovacions, la qual cosa fa necessari establir uns criteris fermes que permetin que la persona interessada pugui tenir seguretat jurídica en el moment de fer aquesta modificació.

Més encara, en les residències concedides per circumstàncies excepcionals, malaltia sobtevinguda, el RD 557/2011 tenia la possibilitat d'habilitar un procés de renovació o modificació específic per aquesta autorització tan peculiar i no ho va saber aprofitar. La Secretaria d'Immigració nega sistemàticament, per a aquestes autoritzacions, la possibilitat d'una pròrroga, malgrat que generalment es mantenen les mateixes circumstàncies, i les oficines d'estrangeria es veuen abocades a donar respostes impossibles a situacions que reclamen solució. A la pràctica, i com a criteri intern, l'Oficina d'Estrangers de Barcelona ha acceptat modificar aquesta autorització de residència excepcional a una residència no lucrativa sempre que s'aporti un informe 03, molts cops de difícil obtenció per la pròpia patologia (malalties mentals o malalties molt greus no compatibles amb la formació).

Norma estudiada

- Articles 130.1 i 202 del REOLEX.
- Articles 31.7 de la LO 4/2000.

3.
**Modificacions de circumstàncies excepcionals
i autoritzacions de residència i de residència i treball**

3.1.
**De l'accés de la situació de residència
per circumstàncies excepcionals
a la situació de residència i treball**

Finalment, en la resta de residències concedides per raons humanitàries, o inclús en el mateix supòsit de malaltia greu, quan la malaltia ja ha cessat, molts cops no es reuneixen els requisits per a la modificació que estableix l'article 202 per accedir a una residència no lucrativa (manca del requisit econòmic del 400% IPREM) o a residència i treball (per manca d'oferta de feina d'un any de durada).

Propostes dirigides a

La Secretaria General d'Immigració i Emigració i al Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Proposta 25

Que es valori l'esforç d'integració per a la concessió d'una autorització de residència temporal ordinària en aquells supòsits en què la pèrdua de la vigència de l'autorització de residència per circumstàncies excepcionals concedides no s'hi pugui accedir per manca de compliment dels requisits establerts en l'article 202 del RELOEX.

Proposta 26

Que es permeti la pròrroga de les autoritzacions per circumstàncies excepcionals quan, en el moment en què s'extingeixen, continuen veient-se afectades per qüestions d'ordre públic (menors...) o continuen supòsits de malaltia sobrevinguda sempre que persisteixin les raons que van motivar la seva concessió.

3.
**Modificacions de circumstàncies excepcionals
i autoritzacions de residència i de residència i treball**

3.1.
**De l'accés de la situació de residència
per circumstàncies excepcionals
a la situació de residència i treball**

Proposta 27

Que es pugui accedir a una autorització de residència inicial (o altres de les previstes en la normativa d'estrangeria) quan la persona interessada no hagi pogut modificar o prorrogar l'autorització per circumstàncies excepcionals, sense aplicar-li així el supòsit d'inadmissió per reiteració (seguint la recomanació del Defensor del Pueblo).

3.2.

Concreció dels requisits exigits per l'emissió de l'informe positiu de la CA sobre l'esforç d'integració

Argumentació

Tres anys després de l'entrada en vigor del RD 557/2011, l'informe d'esforç d'integració continua sent un gran desconegut per manca de concreció.

Malgrat ser una eina molt útil per a les renovacions de les autoritzacions de residència en general, sobretot si ho emmarquem en l'actual clima de crisi econòmica, la manca de formacions específiques de la tipologia que estableix el RD 557/2011 –valors constitucionals, valors estatutaris, drets humans, etc.–, o el desconeixement respecte als límits tant de coneixements com d'hores d'aprenentatge que poden comportar, implica un alt grau d'inseguretat jurídica.

Per altra banda, circumstàncies especialment vulnerables, com les malalties físiques o mentals, també requereixen una cura especial per garantir que les persones que les pateixen puguin accedir a aquest tipus d'informes i obtenir-los, i així es garantiria la modificació o la renovació de l'autorització de residència.

Propostes dirigides a

La Secretaria General d'Immigració i Emigració i al Departament de Benestar Social i Família de la Generalitat de Catalunya.

Norma estudiada

- Reial Decret 557/2011, de 20 abril, articles 202, 51.6 i 71.6.

Proposta 28

Que es concretin els continguts i la càrrega horària de les accions formatives exigides per a la concessió de l'informe positiu sobre l'esforç d'integració.

3.
**Modificacions de circumstàncies excepcionals
i autoritzacions de residència i de residència i treball**

3.2.
**Concreció dels requisits exigits
per l'emissió de l'informe positiu de
la CA sobre l'esforç d'integració**

Proposta 29

Que es doti a les entitats dedicades a la integració, dels mitjans necessaris per promoure activitats formatives que reverteixin en la inclusió de l'estranger.

Proposta 30

Que, per a la concessió de l'informe positiu d'integració, es valori la situació física o mental de l'estranger quan aquesta dificulti o impossibiliti la seva participació activa en activitats formatives de qualsevol índole.

Proposta 31

Que es faci més difusió de les activitats formatives que es valoren per a l'informe d'integració.

Proposta 32

Que, per a l'obtenció d'un informe d'esforç d'integració favorable, es valori la realització del tràmit per l'homologació o convalidació d'estudis.

3.3.

Doble repercussió respecte a les taxes que graven l'emissió de l'informe positiu de l'esforç d'integració

Argumentació

A diferència d'altres informes regulats en la normativa d'estrangeria, el RELOEX va establir que l'emissió de l'informe positiu sobre l'esforç d'integració fos una competència exclusiva de la CA no delegable a l'Administració local. La pràctica administrativa ha demostrat que és l'Ajuntament en què està empadronat l'estranger sol·licitant el que elabora el document proposta, en concepte del qual l'estranger ha de pagar una taxa al mateix Ajuntament per, després, tornar pagar una nova taxa a la Generalitat per la validació del mateix informe i que ascendeix a 35 €.

Norma estudiada

- Llei 2/2014, de 27 de gener, de mesures fiscals, administratives, financeres i del sector públic: article 96.

Proposta dirigida a

El Departament de Benestar Social i Família de la Generalitat de Catalunya i a l'Administració local.

Proposta 33

Que no repercuteixi sobre els administrats la càrrega pels acords de col·laboració entre administracions públiques, que a més no són volguts pel Reglament.

3.4.

De l'accés de la situació de residència per circumstàncies excepcionals a la situació de residència i residència i treball. Existència d'antecedents penals

Argumentació

S'ha observat cert automatisme en les denegacions d'aquestes autoritzacions davant l'existència d'antecedents penals, sense que l'Administració hagi valorat el grau de compliment de la condemna o la seva suspensió, la qual cosa profana la Llei orgànica d'estrangeria i la jurisprudència.

Norma estudiada

- LO 4/2000: article 31.7.

Proposta dirigida a

La Secretaria General d'Immigració i Emigració.

Proposta 34

Que, per a la concessió de les autoritzacions per circumstàncies excepcionals, només s'exigeixi la suspensió de la condemna en casos de penes privatives de llibertat. Aquesta suspensió no seria procedent, tal com ha matisat la jurisprudència, en els casos de penes menys greus, com els treballs al servei de la comunitat, les inhabilitacions per portar armes o les suspensions de la llicència per conduir.

4.

Denegació de permisos de llarga durada

4.1. Autoritzacions de llarga durada

Argumentació

L'autorització de residència de llarga durada no és un permís, és un estatut, un dret nuat a la residència legal i continuada durant cinc anys. La mera existència d'antecedents penals no pot afectar l'autorització de residència de llarga durada respecte de la qual no es preveu aquest supòsit com a causa de denegació.

Però, és més, en relació amb les ressenyes policials, l'Administració espanyola furga en el passat policial de l'estranger per trobar un motiu de denegació no previst ni en la Directiva comunitària ni en la pròpia normativa d'estrangeria, sense que aquestes mateixes conductes durant els cinc anys anteriors fossin obstacle per conservar la residència temporal.

Es produeix un automatisme en la denegació de sol·licituds d'autorització de residència de llarga durada davant la mera existència d'antecedents penals. L'Administració ha de tenir present que ha de resoldre aquest tipus de sol·licituds aplicant el règim jurídic relatiu a l'estatut dels estrangers residents de llarga durada, integrat per la normativa d'estrangeria interna i la Directiva 2003/109/CE del Consell, de 25 de novembre de 2003, relativa a l'estatut dels nacionals de tercers països residents de llarga durada, d'aplicació directa, que exigeix que la denegació de l'estatut de resident de llarga durada únicament escau quan concorren motius d'ordre públic o de seguretat pública. I aquesta decisió denegatòria requereix fins i tot que l'Administració prengui en consideració la gravetat o el tipus de delictes contra l'ordre públic o la seguretat pública, o el perill que representa l'estranger en qüestió, a més de la duració de la residència i l'existència de vincles amb Espanya. L'administració no està ponderant aquestes circumstàncies i procedeix a la denegació directa oferint reconduir aquests tipus de situacions a través d'una sol·licitud de renovació de residència extraordinària, la qual no compta amb encaix normatiu amb la renúncia prèvia a la sol·licitud d'autorització de residència de llarga durada, la qual cosa provoca una *reformatio in peius, contra legem*.

La mera existència d'antecedents policials o inclús ressenyes policials en procediments administratius d'autoritzacions de resi-

Norma estudiada

- Directiva 2003/109/CE del Consell, de 25 de novembre de 2003, relativa a l'estatut dels nacionals de tercers països residents de llarga durada.
- Article 32 de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social.
- Reial Decret 557/2011, de 20 d'abril, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, després de la seva reforma per la Llei orgànica 2/2009.

4. Denegació de permisos de llarga durada

4.1. Autoritzacions de llarga durada

dència de llarga durada està provocant resolucions denegatòries, amb la qual cosa l'Administració profana l'article 18.4 de la Constitució espanyola (dret a la intimitat versus autodeterminació informativa), l'article 24 de la CE sobre la presumpció d'innocència, la Directiva comunitària 2003/109/ CE del Consell, de 25 de novembre de 2003, així com la normativa d'estrangeria.

Propostes dirigides a

La Secretaria General d' Immigració i Emigració, al Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social i al Ministeri de l' Interior.

Proposta 35

Que, per a la sol·licitud d'autoritzacions de residència de llarga durada, se cessi en l'ús indiscriminat d'un concepte jurídic indeterminat com és l'informe governatiu desfavorable.

Proposta 36

Que, a la resolució desfavorable de la sol·licitud d'autorització de residència de llarga durada, s'hi adjuntin els informes policials que obstaculitzen l'adquisició del seu estatut de residència de llarga durada.

4.
**Denegació de permisos
de llarga durada**

4.1.
**Autoritzacions
de llarga durada**

Propostes dirigides a

La Secretaria General d'Immigració i Emigració, i a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.

Proposta 37

Que es remeti una instrucció a la Secretaria General d'Immigració i Emigració sobre l'ús indiscriminat de ressenyes policials per motivar denegacions d'autoritzacions de residència de llarga durada.

Proposta 38

Que es promogui que, prèviament a la resolució desfavorable, es concedeixi un tràmit d'audiència per garantir a l'administrat l'accés a les dades existents en la seva contra.

4.2. Familiars reagrupats dels residents de llarga durada

Argumentació

Quan el reagrupant reagrupa disposant d'una autorització de llarga durada o llarga durada UE, la primera autorització de residència del reagrupat tindrà la vigència de l'autorització del seu reagrupant (autorització temporal) i la segona autorització de residència del reagrupat serà de llarga durada.

En aquests casos, la Subdelegació de Govern, a fi de concedir l'autorització de llarga durada als reagrupats, sol·licita els requisits d'una renovació d'autorització de residència temporal i no de llarga durada.

En aquest article queda exposat de forma clara que en un cas com el que ens ocupa l'autorització que correspon és de llarga durada. L'article no parla que tingui la vigència d'una autorització de llarga durada, sinó que la posterior autorització serà d'aquest tipus, i per tant la Subdelegació de Govern ha d'aplicar els requisits exigits per a l'autorització de llarga durada i no els de renovació d'una residència temporal, atès que no és el tipus d'autorització que va a obtenir.

Proposta dirigida a

La Secretaria General d'Immigració i Emigració.

Norma estudiada

- Article 58.3 del Reial decret 557/2011, de 20 d'abril, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei orgànica 4/200, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, després de la seva reforma per la Llei orgànica 2/2009.

Proposta 39

Que s'imparteixin instruccions a les oficines d'estrangeria perquè es tramitin autoritzacions de residència de llarga durada als ciutadans reagrupats que hagin tingut autorització de residència i el seu familiar sigui titular d'una de residència de llarga durada (en el mateix sentit ha remès una recomanació el Defensor del Pueblo).

5.

Persones indocumentades

5.1. De l'accès a la cèdula d'inscripció

Argumentació

La manca de documentació que identifiqui la persona no pot ser una causa d'exclusió social. Una persona sense passaport, o sense document vàlid, veu retallats els seus drets ja que tot el nostre sistema gira al voltant del padró i, sense ell, és impossible accedir a qüestions tan bàsiques com la sanitat pública. Obtenir un passaport quan s'ha perdut no sempre és fàcil: la qüestió econòmica, la impossibilitat d'obtenir-lo sense desplaçar-se al país d'origen en alguns casos, la inexistència de representació diplomàtica a Espanya d'alguns països, o les simples traves administratives d'algunes representacions diplomàtiques. Tot plegat implica, sobretot si s'uneix al fet que és una persona que es troba en situació irregular, l'inici de la fi d'un somni: deixar de tenir una targeta sanitària, ser donat de baixa al padró municipal o no poder-se empadronar (i les dificultats per acreditar la permanència per un arrelament), o tot un seguit d'accions habituals del dia a dia, com ara, acreditar-se davant qualsevol autoritat, obrir un compte bancari o simplement agafar en préstec un llibre.

L'actual llei d'estrangeria només permet sol·licitar una cèdula d'inscripció quan, paral·lelament, vagi acompanyada d'una sol·licitud de residència.

Propostes dirigides a

El Ministeri de Justícia i a la Secretaria General d'Immigració i Emigració.

Norma estudiada

- Article 34.2 LO 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social.
- Article 211 RD 557/2011, de 20 d'abril, pel que s'aprova el Reglament de la LO 4/2000.

Proposta 40

Que es permeti obtenir una cèdula d'inscripció en tots els casos en què una persona estigui a Espanya i no pugui acreditar la identitat per impossibilitat d'aconseguir un document identificatiu del país d'origen.

Proposta 41

Que les persones amb autorització de residència i amb passaport caducat o perdut, puguin renovar la seva autorització de residència –i que la Policia Nacional expedeixi la corresponent TIE– únicament presentant un certificat del seu consolat que expliqui la circumstància o bé que amb aquest certificat sigui suficient per a què l'Oficina d'Estrangers emeti una cèdula d'inscripció, en tant que no disposa de passaport).

Proposta 42

Que si voluntàriament la persona indocumentada desitja posar les seves empremtes davant la policia, aquest document policial serveixi per identificar-se.

5.2. **De l'accés a la cèdula d'inscripció a persones que han passat per centres penitenciaris**

Argumentació

Les persones que surten de presó, molts cops després de múltiples petites condemnes que se sumen, en moltes ocasions surten amb el passaport caducat, perdut, o mai no n'han tingut durant l'estada a presó, caient de nou en l'exclusió més absoluta. Sense passaport, no hi ha possibilitat de rehabilitació.

Proposta dirigida a

La Secretaria General d'Immigració i Emigració i al Ministeri de Justícia.

Proposta 43

Que s'habilitin mecanismes per tal que, durant l'estada a presó, se l'ajudi a obtenir el passaport o, si no és possible, se'l documenti amb una cèdula d'inscripció que tramitin a l'Oficina d'Estrangers o amb un document en què el Ministeri de Justícia acrediti la identitat de la persona.

5.3. Facilitar l'accés a la sanitat pública

Argumentació

L'accés a la sanitat pública és un dret fonamental de les persones i un element indispensable per articular un procés d'integració i de desenvolupament d'aquest col·lectiu. S'han de prendre les mesures oportunes per assegurar a totes les persones l'accés efectiu a la sanitat pública, independentment de la seva situació administrativa.

En alguns casos, als estrangers se'ls limita l'accés a la sanitat pública pel fet de no tenir passaport vigent o per la seva situació administrativa a Espanya.

En aquesta línia, també volem destacar l'Informe sobre el dret dels estrangers a la protecció de la salut elaborat per l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona (consulteu-lo en l'annex).

Proposta dirigida a

La Secretaria General d'Immigració i Emigració, a l'INSS i al CATSALUT de la Generalitat de Catalunya.

Norma estudiada

- Article 12 de la LO 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social.
- Capítol I del Reial decret llei 16/2012, de 20 d'abril, de mesures urgents per garantir la sostenibilitat del Sistema Nacional de Salut i millorar la qualitat i seguretat de les seves prestacions.
- Instrucció CatSalut 10/2012, de 30 de setembre, i Instrucció 3/2013, d'accés a l'assistència sanitària de cobertura pública del CatSalut als ciutadans estrangers empadronats a Catalunya que no tenen la condició d'assegurats o beneficiaris del Sistema Nacional de Salut.

Proposta 44

Que altres documents oficials (cèdules d'inscripció, documents consulars, ressenyes policials, etc.) serveixin per acreditar la identitat d'aquestes persones a fi d'accedir a la tramitació de la targeta sanitària corresponent.

5.4. De la possibilitat de realitzar empadronaments sense domicili fix

Argumentació

La negativa de la gran majoria d'ajuntaments a reconèixer als estrangers la seva condició de resident dels seus municipis, ignorant els seus problemes (en lloc de cercar solucions) i els seus drets, constitueix una inhibició de les seves responsabilitats i dificulta qualsevol procés d'integració. Els ajuntaments han de tenir present que tots els residents dels seus municipis han de ser tractats com a ciutadans i, per tant, és necessari que no posin dificultats en el seu empadronament i, que en cas necessari, facin un empadronament sense domicili fix a través dels mateixos serveis socials del municipi, havent facilitat l'accés als diferents serveis municipals.

Norma estudiada

- Article 6.3 de la LO 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social.
- Article 16 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local.

Propostes dirigides a

Al Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya i a l'Administració local.

Proposta 45

Que, en cas d'impossibilitat d'empadronament, els municipis habilitin la possibilitat de fer un empadronament sense domicili fix.

Proposta 46

Que, per a les persones que no tenen passaport, i el seu país impossibiliti la seva documentació i no es pugui tramitar la cèdula d'inscripció, s'habiliti la possibilitat d'empadronar-se presentant un certificat emès per entitats socials de reconegut prestigi.

5.
Persones indocumentades

5.4.
**De la possibilitat de realitzar
empadronaments sense domicili fix**

Proposta 47

Que, en cas que les persones hagin perdut el passaport o se'ls hagi caducat, i el seu país impossibiliti la seva documentació i no es pugui tramitar la cèdula d'inscripció, també puguin utilitzar un certificat emès per entitats socials de reconegut prestigi.

5.5. Elaboració d'informes d'estrangeria

Argumentació

El projecte de reglament de la llei d'acollida preveu vincular tota l'obtenció dels informes necessaris per a la residència dels estrangers a l'empadronament: aquest empadronament, en cas d'impossibilitat, s'hauria de poder substituir per certificats emesos per entitats socials que acreditin el coneixement de la persona i la seva vinculació amb l'entitat .

Norma estudiada

- Llei 10/2010, de 7 de maig, d'acollida de les persones immigrades i de les retornades a Catalunya.
- Ordenances municipals.

Propostes dirigides a

Al Departament de Benestar i Família de la Generalitat de Catalunya.

Proposta 48

Que es permeti aportar informes d'entitats socials, que acreditin el coneixement de la persona i la seva vinculació amb aquesta, per a l'obtenció dels informes dels que parla la llei i el reglament d'acollida, quan la persona no tingui documentació que acrediti la seva identitat.

Proposta 49

Que no es criminalitzin els actes incívics en els informes d'arrelament social.

6.

Accés a l'autorització de residència i/o treball temporal dels menors i joves estrangers

6.1. Autorització de treball per a menors estrangers no acompanyats

Argumentació

Tal com estableix l'article 9 de la Llei 14/2010:

“Article 9. No-discriminació

1. Els poders públics han de garantir el principi d'igualtat i eliminar qualsevol discriminació a infants o adolescents per raó de raça, sexe, idioma, religió, opinió política o d'una altra índole, origen nacional, ètnic o social, posició econòmica, condicions físiques, psíquiques o sensorials, estat de salut, naixement, orientació sexual o qualsevol altra condició personal o de llurs progenitors o representants legals.”

Tenen els menors de 16 i 17 anys la capacitat de contractar laboralment, en virtut dels articles 6 i 7 de l'Estatut dels treballadors.

Es produeix una discriminació dels menors estrangers no acompanyats, inclús quan són titulars d'una autorització de residència (però no de treball), ja que mentre la resta de menors gaudeixen del dret al treball amb l'única limitació de l'autorització dels seus pares o tutors a l'hora de contractar, en el cas dels MENA, tutelats o no per l'Administració, aquest dret no està reconegut. I encara en el cas que l'Administració els considerés virtualment titulars d'aquest dret, no permet el seu exercici i els imposa uns requisits i unes limitacions a l'hora de portar a terme l'aprenentatge d'un ofici, de cercar els seus propis mitjans de vida i, simplement, de gaudir de les mateixes oportunitats que la resta de menors, amb la qual cosa es trenca tant el principi d'igualtat recollit per l'article 14 de la Constitució espanyola, la igualtat com a valor superior de la vida a Catalunya establert així en el preàmbul de l'Estatut d'autonomia del 2006, com la igualtat recollida en l'article 9 de la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència. Considerant, a més, que en cas de comptar amb una oportunitat, el procediment és llarg i pot desmotivar l'oferent, i resta pendent de la decisió de l'Administració pública de concedir una autorització basant-se en uns requisits que difícilment un menor pot complir en el context actual de crisi.

Norma estudiada

- Articles 14 i 39 de la Constitució espanyola.
- Article 10 de la Llei orgànica 4/2000.
- Article 9 de la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència.
- Reial decret legislatiu 1/1995, de 24 de març, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de l'Estatut dels treballadors, articles 6 i 7.

6.
**Accés a l'autorització de residència i/o
treball temporal dels menors i joves estrangers**

6.1.
**Autorització de treball per a
menors estrangers no acompanyats**

Proposta dirigida a

El Ministeri de l'Interior, a la Secretaria General d'Immigració i Emigració, al Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social, al Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya i a la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència de la Generalitat de Catalunya.

Proposta 50

**Es proposa la concessió simultània de
l'autorització de residència i la de treball
als menors de 16 i 17 anys tutelats per la
Generalitat de Catalunya i, més concretament,
per la Direcció General d'Atenció a la Infància i
Adolescència.**

6.2. Activitats de voluntariat i contribució al manteniment familiar de joves estrangers

Argumentació

En base a la possible concessió d'autorització de residència temporal i/o treball al marge del Reial Decret 557/11, donada per la disposició 1.4 i l'article 127 del mateix, i per analogia l'article 37.1.e) del RD 557/2011, concessió d'autorització d'estada per raó servei de voluntariat o, en el seu cas, certificat d'arrelament positiu per tal de tramitar la seva autorització de residència independent. En aquest sentit, i tal com estableix l'article 2 de la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, la normativa catalana en matèria de protecció, promoció i participació dels infants i joves és aplicable a tots aquells menors i joves extutelats domiciliats a Catalunya o que s'hi trobi eventualment.

S'ha de tenir en compte la situació dels joves estrangers de 18 a 21 anys (menors i joves recollits en la Llei 14/2010) que resideixen a Barcelona amb les seves famílies, o aquells que, després d'estar sota la tutela de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència i en el marc dels Programes per la Transició a l'Autonomia de la Generalitat de Catalunya, es troben amb moltes dificultats a l'hora de poder portar a terme una activitat formativa en el marc d'un contracte laboral per no poder transformar la seva autorització.

Que tots aquells joves estrangers que portin a terme una funció familiar (en cas d'estar en família) i/o activitat voluntària dins d'un programa que persegueixi l'interès general o el desenvolupament d'una política social, cultural, educativa, o de qualsevol altre àmbit que desenvolupi polítiques públiques, tinguin considerada aquesta contribució com a alternativa a l'entrega d'oferta i/o contracte laboral, en cas de tramitació, renovació o modificació a autorització de residència i treball. Es demana per a ells la concessió del certificat d'arrelament amb exempció de contracte de treball.

En el cas de l'activitat de voluntariat, haurà de complir els requisits establerts per l'Avantprojecte de llei del voluntariat, aprovat

Norma estudiada

- Reial Decret 557/11, donada per la disposició 1.4 i l'article 127 del mateix, i per analogia l'article 37.1.e).
- Avantprojecte de llei del voluntariat, 13 de desembre de 2013.
- Resolució EMO/496/2011, de 21 de gener.
- Decret 384/2001, de 30 d'agost, de desplegament de la Llei 10/1997, de 3 de juliol, de la renda mínima d'inserció.
- L'article 2 de la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència.

6.
**Accés a l'autorització de residència i/o
treball temporal dels menors i joves estrangers**

6.2.
**Activitats de voluntariat
i contribució al manteniment familiar
de joves estrangers**

pel Govern de la Generalitat en data 13 de desembre de 2013. En aquest sentit, hem de recordar que en el cas de Catalunya, hi ha una coincidència de competències perquè correspon a la Generalitat de forma exclusiva tant la protecció pública del menor i el jove com la legislació respecte al voluntariat, i la concessió d'autoritzacions de treball i del certificat de integració als estrangers que es troben en el seu àmbit territorial.

Propostes dirigides a

El Ministeri de l' Interior, a la Secretaria General d'Immigració i Emigració, al Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social i al Departament d' Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Proposta 51

Que es concedeixi simultàniament l'autorització de residència i la de treball als joves de 18 i 21 anys que realitzen una funció familiar (en cas d'estar en família) i/o activitat voluntària dins d'un programa que persegueixi l'interès general o el desenvolupament d'una política social, cultural, educativa, o de qualsevol altre àmbit que desenvolupi polítiques públiques, com a alternativa a l'entrega d'oferta i/o contracte laboral, en cas de tramitació (mitjançant l'arrelament social i, per tant, en virtut de la concessió del certificat d'arrelament no lucratiu), renovació o modificació a autorització de residència i treball.

6.
**Accés a l'autorització de residència i/o
treball temporal dels menors i joves estrangers**

6.2.
**Activitats de voluntariat
i contribució al manteniment familiar
de joves estrangers**

Proposta 52

Que, en els casos de residència no lucrativa dels joves entre 16 i 21 anys, en base a la situació econòmica, es redueixi el percentatge de l'IPREM (100%) i s'equipari a la renda mínima d'inserció establerta per la Generalitat, quantitat segons la qual es consideren cobertes les necessitats bàsiques (persona soltera).

6.3. Protocol d'acollida als Menors Estrangers No Acompanyats: no criminalització

Argumentació

Respecte al procediment d'acollida dels menors estrangers no acompanyats, hem de recordar les obligacions que la normativa internacional i el marc jurídic de protecció a la infància, tant en l'àmbit estatal com autonòmic, imposen a les administracions públiques. No és proporcional ni s'ajusta a la legalitat vigent el tractament que reben aquests menors, en base a un potencial frau per part d'algun d'aquests menors. Recordem, per començar, que un cop s'ha identificat un MENA el primer pas és procedir a la seva protecció. I més encara si gaudeix d'un passaport expedit pel seu estat d'origen que compleix com a mínim les mateixes característiques que els de la resta de ciutadans del mateix origen. Es tracta d'una pràctica que vulnera el dret a la igualtat entre infants, i el dret fonamental a la igualtat, perquè afecta només les persones d'una determinada franja d'edat.

Si un jove es declara menor però està indocumentat, o hi ha **dubtes raonables** sobre la seva edat, la Llei estableix que es poden realitzar les proves biomètriques que siguin necessàries. Aquestes, com ha estat declarat per nombroses instàncies judicials i institucionals, no són rigoroses ni poden establir l'edat exacta dels joves. A dia d'avui es duen a terme les proves **sistemàticament a tots els membres d'aquest col·lectiu**, la qual cosa suposa una criminalització innecessària dels joves, molts dels quals són menors atesa la no infal·libilitat de les proves.

Els procediments indicats deixen els menors i joves en una situació de precarietat i vulnerabilitat extrema, sense accés a molts dels drets dels quals són titulars d'acord amb la legislació i la normativa de menors i joves, catalana i espanyola.

És per això que demanem, com ja han fet nombroses institucions i organitzacions de caire privat, la **priorització d'aquesta qüestió, i l'elaboració amb urgència, però amb diligència i respecte per als drets dels infants i joves, que s'estableixi un Protocol**

Norma estudiada

- Article 5 de la Llei 12/2007, d'11 d'octubre, de Serveis Socials.
- Article 110.1 de la Llei 14/2010 dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència.

6.
**Accés a l'autorització de residència i/o
treball temporal dels menors i joves estrangers**

6.3.
**Protocol d'acollida als Menors
Estrangers No Acompanyats:
no criminalització**

d'Acollida i Protecció dels MENA elaborat i respectat per totes les administracions involucrades, i que aquest protocol sigui de caràcter públic per garantir la transparència i la seguretat jurídiques.

Propostes dirigides a

La Secretaria General d'Immigració i Emigració i a la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència de la Generalitat de Catalunya.

Proposta 53

Que l'entrega de l'infant als cossos policials deixi de ser una pràctica general i sistemàtica, i que es produeixi només en cas que el menor no aporti documentació que l'identifiqui.

Proposta 54

Que la realització de les proves mèdiques només es produeixi en casos en què no es presenti documentació amb la qual es pugui identificar el menor. I en cas de ser presentada aquesta documentació, caldrà esbrinar si estem davant d'un document oficial del país d'origen del menor, ja que, si és així, prevaldrà l'edat exhibida en aquest, sempre que no s'iniciï un procés penal per falsificació documental.

6.
**Accés a l'autorització de residència i/o
treball temporal dels menors i joves estrangers**

6.3.
**Protocol d'acollida als Menors
Estrangers No Acompanyats:
no criminalització**

Proposta 55

**Que en el cas que les proves mèdiques
realitzades acabin amb un decret declaratiu
de majoria d'edat del possible menor, i en el
supòsit de presentar recurs d'oposició contra
la mateixa resolució, en base al principi de
l'interès superior del menor, sol·licitem el
reingrés del menor al centre fins a l'obtenció de
la resolució judicial.**

6.4. Sobre l'expulsió administrativa de menors i joves penats

Argumentació

Respecte a una possible **expulsió administrativa de menors i joves penats**, hem de recordar que la jurisprudència del TEDH ha reiterat la seva interpretació limitativa respecte a aquestes pràctiques, sempre que vulnerin qualsevol dret fonamental recollit en la Carta o altres instruments internacionals.

Encara que des de la interlocutòria del Tribunal Suprem espanyol de l'any 2007 en relació amb l'expulsió de menors no sembla que aquesta pràctica hagi tingut una continuïtat, no sembla ser així amb els joves, en relació amb els quals no es tenen en compte les obligacions de l'Estat i les comunitats autònomes vers la seva protecció i garantia del seu desenvolupament. En aquest sentit, i tal com estableix la CEDH, no és un comportament democràtic l'expulsió com a mesura punitiva en el cas de persones que han sofert una desprotecció per part del mateix Estat que no ha estat capaç de garantir el desenvolupament del jove i la seva integració en la societat.

És molt important recordar que tot allò anteriorment exposat és extensible a l'**expulsió de joves** que han arribat a l'Estat espanyol abans dels 18 anys i han estat **condemnat per qualsevol delicte o falta**, i que no els és aplicable en cap moment del procediment l'article 89 del Codi penal en relació amb la commutació de la pena per expulsió (consulteu casos Moustaquim, Jakupovic, Nasri, Maslov, Boulouf, Ünner i altres del Tribunal Europeu de Drets Humans).

Proposta dirigida a

A la Secretaria General d'Immigració i Emigració.

Norma estudiada

- Jurisprudència del Tribunal Europeu de Drets humans (TEDH).
- Jurisprudència del Tribunal Suprem i Tribunal Constitucional relativa a l'expulsió d'estrangers de territori espanyol.

6.
**Accés a l'autorització de residència i/o
treball temporal dels menors i joves estrangers**

6.4.
**Sobre l'expulsió administrativa
de menors i joves penats**

Proposta 56

Que es valori la naturalesa i la gravetat dels delictes comesos, la duració de la permanència en el país, el temps transcorregut entre la comissió del delicte i l'expulsió, els vincles socials, culturals i familiars amb el país d'origen i el d'acollida.

7.

Criminalització de conductes atípiques i recomanacions del Defensor del Pueblo quant a les identifications ètniques o racials

7.1. Sobre les detencions per conductes lleus

Argumentació

Tenint en compte les repercussions que els antecedents policials i penals tenen actualment en la denegació d'autoritacions, la criminalització mitjançant la denúncia i detenció de conductes d'escassa significació lesiva realitzades per persones en clara situació de necessitat, com podria ser el cas dels venedors ambulants, és contrària al principi jurídic d'**intervenció mínima del dret penal**, que està integrat pel **principi de subsidiarietat** i per l'anomenat **caràcter fragmentari del dret penal**. Pel que fa al primer dels principis esmentats, l'Estat ha d'exhaurir els mitjans menys lesius abans d'acudir a la intervenció penal, la qual ha de ser l'últim mecanisme (*ultima ratio*) que ha d'operar sempre amb caràcter de subsidiarietat. És a dir, haurà de preferir-se en primera instància la utilització de mitjans desproveïts de caràcter de sanció, com una adequada política social, a les quals seguiran a continuació les sancions no penals (civils/administratives), per, només quan els mitjans anteriors hagin esdevingut insuficients, poder utilitzar el recurs penal. Respecte al segon dels principis que integren la intervenció mínima, el caràcter fragmentari del dret penal comporta que aquest no ha de sancionar totes les conductes lesives dels béns que protegeix, sinó les modalitats més perilloses per a aquests béns. De la mateixa manera, la denúncia penal suposa també un atemptat contra el principi d'**utilitat** del dret penal, atès que la intervenció penal es configura com a legítima si es una intervenció útil. Si esdevé incapaç per evitar allò que pretén protegir, perd la seva legitimitat.

Norma estudiada

- Articles 270, 274 i 623 del Codi penal.
- Sentència del Tribunal Suprem de 24/02/2003.
- Sentència de l'Audiència Provincial de Barcelona de 08/02/2006.

7.
**Criminalització de conductes atípiques
i recomanacions del Defensor del Pueblo
quant a les identifikacions ètniques o racials**

7.1.
**Sobre les identifikacions
i detencions per conductes lleus**

Proposta dirigida a:

El Ministeri de l'Interior, a la Secretaria General d'Immigració i Emigració, a la Conselleria d'Interior de la Generalitat de Catalunya i a la Regidoria de Seguretat de l'Ajuntament de Barcelona / Administració local.

Proposta 57

Que no es denunciï ni detingui per part de la policia a estrangers per conductes lleus que han de ser abordades, si s'escau, des de l'actuació municipal amb finalitats de cohesió social i no criminalització ni marginalització dels individus, en base a l'escassa gravetat de les conductes realitzades.

7.2. Sobre les identifications i detencions per perfil ètnic

Argumentació

La LO 1/1992 sobre Protecció de la Seguretat Ciutadana estableix en el seu article 20.2 que els agents, per impedir la comissió d'un delictes o falta, o a fi de sancionar una infracció, podran requerir als qui no poguessin ser identificats a que els acompanyessin a dependències properes i que comptin amb mitjans adequats per realitzar les diligències d'identificació, a aquests sols efectes i pel temps imprescindible. La llei és clara: impedir la comissió d'un delictes o falta, o sancionar una infracció administrativa que obligatòriament ja s'ha d'haver produït. Així, d'aquell estranger del que no es coneix la seva situació administrativa quan és parat al carrer pels cossos de seguretat, no és possible saber-ne la seva condició o no d'infractor i, consegüentment, si resultarà sancionat o no un cop identificat a comissaria. La detenció, per tant, no està contemplada per la llei.

També ressaltar que les identifications ètniques i les detencions preventives van en contra del sentit de dignificar la situació dels veïns i veïnes de Barcelona que veuen afectat el seu dia a dia. Aquestes suposen una estigmatització davant la resta de veïns de la ciutat, més enllà d'un evident contratemps en la vida quotidiana d'estrangers amb o sense situació regularitzada, així com de catalans i espanyols que únicament pel seu color de pell son considerats subjectes sospitosos d'estar cometent una infracció administrativa.

Norma estudiada

- Article 20 de la Llei Orgànica 1/1992, sobre Protecció de la Seguretat Ciutadana.

7.
**Criminalització de conductes atípiques
i recomanacions del Defensor del Pueblo
quant a les identifications ètniques o racials**

7.2.
**Sobre les identifications
i detencions per perfil ètnic**

Propostes dirigides a

Al Ministeri de l'Interior i a la Secretaria General d'Immigració i Emigració.

Proposta 58

Que els cossos de seguretat deixin de portar a terme identifications per perfil ètnic.

Proposta 59

Que es deixin de practicar detencions preventives per tal de comprovar la situació administrativa de l'estranger, atès que són il·legals.

7.3. SOBRE ELS CENTRES D'INTERNAMENT D'ESTRANGERS (CIE)

Argumentació

L'aplicació del procediment preferent que suposa la pràctica de mesures cautelars com és l'internament de l'estranger al CIE no té en consideració els requisits establerts per la mateixa Llei d'Estrangeria que ha d'acomplir l'estranger per tal d'aplicar-se-li aquest procediment, que són: a) el risc d'incompareixença, b) que l'estranger evitès o dificultès l'expulsió, sense perjudici de les actuacions en exercici dels seus drets, i c) que l'estranger representi un risc per a l'ordre públic, la seguretat pública o la seguretat nacional.

Norma estudiada

- Real Decret 162/2014, de 14 de març, pel que s'aprova el reglament del funcionament i règim interior dels centres d'internament
- Article 63 de la LO 4/2000, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social.

Propostes dirigides a

Al Ministeri de l'Interior i a la Secretaria General d'Immigració i Emigració.

Proposta 60

Que es deixi d'aplicar el procediment preferent contemplat a l'article 63 de la Llei d'Estrangeria de forma injustificada, sense tenir en compte la concurrència efectiva dels requisits.

Proposta 61

Que es garanteixin els drets i les condicions de vida de les persones internes en els CIE (Centres d'Internament d'Estrangers) en compliment de les resolucions judicials dictades pels jutges de control d'estància.

7.4. Sobre la substitució de les condemnes per expulsió

Argumentació

Les generalitzades sol·licituds realitzades per Fiscalia respecte a la substitució de les condemnes per expulsió i les sol·licituds de trasllat al CIE del condemnat no tenen en consideració deguda la gravetat del delictes o les circumstàncies personals d'arrelament de l'acusat.

Norma estudiada

- Article 89 del Codi Penal

Proposta dirigida a

La Fiscalia General de l'Estat i a la Secretaria General d'Immigració i Emigració.

Proposta 62

Que es cessi en la mecanització i automatització de les peticions de substitució de les condemnes per expulsió les quals no tenen en la consideració deguda la gravetat del delictes o les circumstàncies personals d'arrelament de l'acusat.

8.

Ciutadans comunitaris i els seus familiars

8.1. **Ciudadans comunitaris**

Argumentació

Preocupa que els ciudadans comunitaris no puguin aconseguir el seu certificat de registre de ciudadans de la UE per no estar en possessió d'un contracte de treball, no acreditar un mínim de mitjans econòmics i cobertura sanitària. I cal destacar l'especial problemàtica que tenen les persones majors de 65 anys a l'hora d'aconseguir una assegurança mèdica privada.

Propostes dirigides a

La Secretaria General d'Immigració i Emigració.

Norma estudiada

- Articles 7,8 i 9 del RD 240/2007, de 16 de febrer.
- Article 9.3 de la Constitució.
- Carta dels drets fonamentals de la Unió Europea.
- Reial decret llei 16/2012, de 20 de abril, de mesures urgents per garantir la sostenibilitat del Sistema Nacional de Salut i millorar la qualitat i seguretat de les seves prestacions.

Proposta 63

Que s'evitin pràctiques que suposin deixar un ciudadà de la UE indocumentat quan es trobi en situació de desprotecció humanitària, i així evitar que el mateix quedi a pitjor dret que un ciudadà d'un país tercer, ja que el seu dret deriva del Tractat constitutiu de la UE, del seu article 13 sobre el dret a la igualtat.

Proposta 64

Que s'atorgui el certificat d'inscripció a aquells nacionals de la UE que acreditin la seva condició de treballador en situació assimilada a l'alta (ja que això acredita la disposició mitjans econòmics).

8.
**Ciudadans comunitaris
i els seus familiars**

8.1
Ciudadans comunitaris

Proposta 65

**Que s'arribin a acords amb els consolats
a l'efecte que es faciliti la documentació
necessària que acrediti la cobertura sanitària
del ciutadà de la UE en el seu propi país.**

8.2. Familiars de ciutadans comunitaris

Argumentació

Des del 25 d'abril de 2014 la Direcció General de Migracions està aplicant una nova instrucció en la tramitació de les sol·licituds de les targetes d'ascendents i descendents majors de 21 anys de familiars comunitaris relativa a l'acreditació del requisit de dependència econòmica d'aquests familiars. En virtut d'aquesta instrucció, en l'actualitat cal acreditar documentalment que la persona sol·licitant es troba a càrrec del ciutadà nacional d'un estat membre de la Unió Europea, que necessita el suport material d'aquest últim per subvenir a les necessitats bàsiques en l'estat d'origen o procedència; així com l'acreditació documental que el ciutadà europeu esmentat ha prestat el recolzament material esmentat.

No cal dir que aquest tipus d'instruccions subjectives que impedeixen regularitzar familiars que conviuen a Espanya amb el ciutadà europeu des de fa anys, haurien de desaparèixer o, si escau, s'haurien establir uns requisits clars per regular-ho que no deixin lloc a la discrecionalitat.

Proposta dirigida a

La Secretaria General d'Immigració i Emigració.

Proposta 66

Que se cessi en les pràctiques administratives discriminatòries que impliquen la impossibilitat de documentació de familiars de ciutadans comunitaris amb l'exigència de requisits que suposin la vulneració dels principis de la Directiva i de la jurisprudència del Tribunal Superior de Justícia de la UE.

8.3. **Família i dret a l'assistència sanitària**

Argumentació

Hi ha un apartat important relacionat amb la FAMÍLIA I LA SALUT, **ascendents de familiars de comunitaris, als quals se'ls requereix una assegurança de salut privada i que a causa de l'edat (i l'estat de salut d'acord amb l'edat) o directament no se'ls admet en les assegurances privades o l'alt preu de la mateixa impedeix al familiar poder pagar-la.** La irregularitat i la manca d'atenció sanitària no poden ser barrejades en cap cas.

Norma estudiada

- Reial decret llei 16/2012, de 20 d'abril.
- Reial decret 1192/2012, de 3 d'agost.
- Instrucció CatSalut 10/2012, de 30 de setembre, i Instrucció 04/2013, de 18 d'abril.

Proposta dirigida a

La Secretaria General d'Immigració i Emigració, a l'INSS i al CATSALUT de la Generalitat de Catalunya.

Proposta 67

Que es facilitin les eines per poder cobrir l'assistència sanitària dels ascendents de familiars comunitaris majors de 65 anys, i s'estableixin, en aquest sentit, acords amb les diverses entitats asseguradores.

ANNEX

Aquest annex consta de la documentació complementària utilitzada en l'elaboració d'aquest document de propostes.

1. Accés a la regularitat

1.1. Arrelament

- **Situacions assimilades a l'alta: aplicació de la doctrina flexibilitzadora i humanitzadora de la Sala Social del Tribunal Suprem.**
Sentència de la Sala Social del Tribunal Suprem de 26 d'octubre de 1998 (RJ 1998, 9304), amb citació de les sentències anteriors de la mateixa Sala de 19 de novembre de 1997 (RJ 1997, 8616), 12 de març de 1998 (RJ 1998, 2565) i 27 de maig de 1998 (RJ 1998, 5700).
- http://www.seg-ocial.es/Internet_5/Trabajadores/Afiliacion/Regimenes-Quieneslos10548/RegimenEspecialdeTr32825/index.htm
- El Registre de Treballadors Autònoms de Contractes Econòmicament Dependents (Registre TEAD) permet dur a terme telemàticament el procediment de registre dels contractes per a la realització de l'activitat econòmica o professional del treballador autònom econòmicament dependent. Aquest Registre el poden efectuar el mateix treballador autònom dependent econòmicament, el client o els professionals col·legiats que actuïn en representació de terceres persones:
https://sede.sepe.gob.es/contenidosSede/generico.do?pagina=proce_ciudadanos/info_TAED.html
- http://www.cambrabcn.org/c/document_library/get_file?uuid=3b082c20-5c3a-4658-a9b6-5b67aec42d69&groupId=1533402
- Llei de cooperatives <http://civil.udg.edu/normacivil/cat/persona/pj/l18-02.htm>
Cooperatives de Treball Associat:
<http://civil.udg.edu/normacivil/cat/persona/pj/l18-02.htm#T1C8S10>

1.4. Protecció de menors dins la unitat familiar

- Les normes relatives als drets fonamentals i a les llibertats que la Constitució reconeix s'han d'interpretar de conformitat amb la Declaració Universal de Drets Humans i els tractats i els acords internacionals sobre les mateixes matèries ratificats per Espanya (art. 10.2 de la Constitució espanyola).
- Reial decret de 24 juliol de 1889, pel qual es publica el Codi civil.
Legislació Consolidada Vigent:
<http://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1889-4763&p=20121114&t-n=1#tvi>
- Article 142
S'entén per aliments tot el que és indispensable per a la manutenció, l'habitatge, el vestit i l'assistència mèdica.
Els aliments comprenen també l'educació i la instrucció de l'alimentat mentre sigui menor d'edat i fins i tot després quan no hagi acabat la seva formació per una causa que no li sigui imputable.
Entre els aliments s'inclouen les despeses d'embaràs i part, si no estan cobertes d'una altra manera.

Art 143.

Estan obligats recíprocament a donar-se aliments en tota l'extensió que assenyala l'article precedent:

1r. Els cònjuges.

2n. Els ascendents i descendents.

Els germans només es deuen els auxilis necessaris per a la vida, quan els necessitin per qualsevol causa que no sigui imputable a l'alimentat, i s'estenen, si cal, als que necessitin per a l'educació.

Doctrina jurisprudencial Tribunal Suprem:

“Un dels problemes que es vénen suscitant en seu de procediments de crisi familiar, ja sigui en matrimonis o en parelles de fet en què hi ha descendència, resulten ser l'actitud dels tribunals a l'hora de fixar o no aliments per als fills majors d'edat. [...]

“Aquesta problemàtica pot suscitar per diferents motius, ja sigui per arribar a la majoria d'edat durant el procés matrimonial, en execució de sentència o fins i tot assolida tal majoria abans d'iniciar la crisi, però encara estigués sense emancipar del nucli familiar.

La doctrina, a partir de la publicació de la Llei de 1981, va venir denunciant les insuficiències de l'article 93 del CC, per atendre totes les necessitats d'aquells fills que arribaven a la majoria d'edat en situacions com les esmentades.

La problemàtica sobre els fills que arribaven a la majoria d'edat durant o després del procés entre els seus progenitors, va tenir cabuda en multitud de sentències de les diverses audiències resolent favorablement en el sentit de

considerar que la mera arribada pel temps a aquesta situació jurídica no era causa de l'extinció de l'acció que hagués iniciat un o altre progenitor.

D'altra banda ja l'article 142 CC, preveu que l'educació i la instrucció de l'alimentat inclosa l'obligació d'aliments, subsisteix després de la majoria d'edat "quan no hagi acabat la seva formació per causa que no li sigui imputable".
[...]

El que en realitat ha passat, és que no ens trobem davant els típics aliments deguts per pàtria potestat, ni tampoc davant els aliments deguts entre parents com a conseqüència del parentiu i en cas de necessitat.

Els aliments deguts al major d'edat no han de tenir com a únic pressupost bàsic la necessitat, que és un dels elements a tenir en compte, sinó l'obligació de prestar assistència que correspon als pares envers els seus fills en virtut del que disposa l'article 39.3 de la Constitució."

1.5. Unitat familiar

- http://www.empleo.gob.es/es/Guia/texto/guia_1/contenidos/guia_1_5_2.htm
- Llei 35/2006, de 28 de novembre, de l'impost sobre la renda de les persones físiques i de la modificació parcial de les lleis dels impostos sobre societats, sobre la renda no residents i sobre el patrimoni.
<http://www.boe.es/boe/dias/2006/11/29/pdfs/A41734-41810.pdf>
- L'equiparació de les parelles de fet al matrimoni a efectes tributaris per algunes comunitats autònomes.
Efectivament, algunes comunitats autònomes (Andalusia, Catalunya, Madrid, Navarra i País Basc) han equiparat, en diversos graus i a l'efecte de diferents impostos, les parelles de fet als matrimonis. Això s'ha produït arran de l'aprovació per aquestes i per altres comunitats autònomes de normes reguladores de les parelles i unions de fet, normes que han permès dotar d'una certa formalització jurídica les parelles de fet i salvar així el principal obstacle que respecte de la seguretat jurídica i del principi de legalitat que la seva "pura" situació de fet plantejaven en dret tributari.
- Constitució espanyola, article 10.2: "Les normes relatives als drets fonamentals i a les llibertats que la Constitució reconeix s'interpretaran de conformitat amb la Declaració universal dels drets humans i els tractats i els acords internacionals sobre aquestes matèries ratificats per Espanya".

Article 39 íbidem:

"4. Els infants gaudiran de la protecció prevista en els acords internacionals que vetllen pels seus drets"

El bé jurídic protegit

En aquest cas els drets fonamentals dels menors, normes de dret internacional privat :

Convenció sobre els drets de l'infant, adoptada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 20 de novembre del 1989 (<http://www2.ohchr.org/spanish/law/crc.htm>):

Article 7:

1. “L'infant ha de ser inscrit immediatament després del seu naixement i des d'aquest moment té dret a un nom, a tenir una nacionalitat i, fins on sigui possible, el dret a conèixer els seus pares i a ser pujat per ells.
 2. Els estats membres han d'assegurar l'efectivitat d'aquests drets d'acord amb la seva legislació nacional i les obligacions concretes en virtut dels acords internacionals en aquest camp, especialment quan altrament l'infant mancaria de nacionalitat.”
- LA SPINA, E., «La transformación de la esfera familiar desde el Derecho de extranjería español», REDUR 11, desembre 2013, pàgs. 35-54. ISSN 1695-078X
 - RD de 24 de juliol de 1889, pel qual es publica el Codi civil.
Legislació consolidada vigent:
<http://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1889-4763&p=20121114&t-n=1#tvi>

2. **Renovació de les autoritzacions de residència temporal i treball per compte aliè**

- Sentència del Tribunal Suprem de 12 de març del 2013 (Id Cendoj 28079130032013100059)

3.

Modificacions de circumstàncies excepcionals i autoritzacions de residència i de residència i treball

- Sentència Jutjat Contenciós Administratiu núm. 4 de Barcelona, Sentència de 28 d'abril 2014.
- Recomanació Defensor Pueblo. Exp. 14.003

4.

Denegació de permisos de llarga durada

- Sentència del Jutjat Contenciós Administratiu núm. 2 de Palma de Mallorca de 15 de febrer de 2013. Concessió de residència de llarga durada amb antecedents penals.
- Sentència del Jutjat Contenciós Administratiu núm. 3 de Palma de Mallorca de 29 de gener de 2013. Autorització de residència de llarga durada.
- Sentència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (Sala Contenciosa Administrativa. Secció 3ª) de 31 de maig de 2012. Estimació positiva de sol·licitud de residència de llarga durada.
- Sentència Jutjat Contenciós Administratiu núm. 5 de Madrid de 20 de gener de 2012. Residència de llarga durada.
- Sentència del Tribunal Superior de Justícia de Castella i Lleó 462/2012, de 15 d'octubre.
- Sentència del Jutjat Contenciós Administratiu núm. 22 de Madrid de 10 de febrer de 2012.
- Sentència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (Sala Contenciosa Administrativa. Secció 5ª) de 31 de març de 2014. Residència de llarga durada.

- Sentència núm. 311/2014 de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. 31 de març de 2014.
- En el cas d'estrangers residents de llarga durada s'ha de procedir tal com indica la Directiva 2003/109/CE del Consell, de 25 de novembre de 2003, relativa l'estatut dels nacionals de tercers països residents de llarga durada:

“Artículo 12 3. Antes de adoptar una decisión de expulsión de un residente de larga duración, los Estados miembros deberán tomar en consideración los elementos siguientes:

- a) la duración de la residencia en el territorio;
- b) la edad de la persona implicada;
- c) las consecuencias para él y para los miembros de su familia;
- d) los vínculos con el país de residencia o la ausencia de vínculos con el país de origen.”

A més d'aquestes circumstàncies, els és aplicable, evidentment, la mateixa jurisprudència del Tribunal Suprem espanyol que a la resta de penats amb residència temporal.

5. Persones indocumentades

5.3 Facilitar l'accés a la sanitat pública

- http://www.icab.es/files/242-338377-DOCUMENTO/INFORME%20GRUP%20TREBALL%20RD%2016%202012_III%20_29%2007_definitiu.pdf

7. **Criminalització de conductes atípiques i recomanacions del Defensor del Pueblo quant a les identifications ètniques o racials**

7.1 Sobre les detencions per conductes lleus

- Sentència del Tribunal Suprem, Secció 2a, de 24 de febrer de 2003:
“para determinar en que casos habrá de acudirse al derecho penal y qué conductas serán merecedoras de una mera sanción administrativa, ha de partirse del principio de intervención mínima que debe informar el Derecho penal en un moderno estado de derecho. Sólo ante los ataques más intolerables será legítima el recurso al derecho penal”.
- SAP de Barcelona, Secció 7a, de 8 de febrer de 2006:
“Contra la venta callejera de estos productos ilegales, por medio de personas, que sólo buscan una manera de ganarse la vida, ante la imposibilidad de otros medios más adecuados, la lucha no pasa por la aplicación del derecho penal, sino por la aplicación de normas de orden público, que impiden este tipo de ventas”.

7.2 Sobre les identifications i detencions per perfil ètnic

- Dictamen Comitè de Drets Humans de l'Organització de les Nacions Unides (ONU) de 27 de juliol de 2009. Comunicació Núm. 1493/2006, cas Rosalind Williams Lecraft.

7.4 Sobre la substitució de les condemnes per expulsió

- Sentència del Tribunal Suprem 1116/2007, de 29 de novembre:
“Dentro del expuesto marco normativo la Jurisprudencia de esta Salas se ha cuidado de remarcar dos vectores que principalmente inciden en la cuestión que nos ocupa: a) la necesidad de respetar los derecho vinculados al proceso debido, como la motivación y la previa audiencia, y de ponderar

otros derechos como los relacionados con el arraigo personal y familiar y b) la necesidad de atender a las diversas funciones de la pena en la política penal y penitenciaria”.

8. Ciutadans comunitaris i els seus familiars

8.3 Família i dret a l'assistència sanitària

- Informe Grup de Treball RD-LEY 16/2012, Comissió d'Estrangeria de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona (ICAB):
<http://www.icab.es/files/242-338377-DOCUMENTO/INFORME%20GRUP%20TREBALL%20RD%2016%202012%20III%2029%202007%20definitiu.pdf>

**bcn.cat/
novacitadania**
facebook.com/bcn.cat
twitter.com/barcelona_cat

Ajuntament de
Barcelona

